

– Volksgazet –

16 Blz
Prijs 50 c
Steun 1,- €

MEI - JUNI 2013 - nr 3

Er zijn grenzen aan de verrijking

Bij de BEL20 topmanagers en CEO's zijn de bezoldigingen de laatste 5 jaar blijven stijgen, gemiddeld met 30% en wel ondanks "de crisis". Baron Maurice Lippens – die onlangs toegaf geen kennis te hebben van de bankwereld hoewel hij jaren Fortis geleid heeft – kreeg 48 miljoen euro bij zijn exit. In de VS of Europa bedraagt de 'gouden handdruk' makkelijk 70 of 100 miljoen euro of dollar. De CEO's van Belgacom, BPost en B-rail flirten ook

met jaarlonen van miljoen euro. Carlos Ghosn, CEO van Renault-Nissan, verdient meer dan 36000 euro per dag of 13,3 miljoen euro per jaar. Op jaarbasis verdient hij hetzelfde als een geschoold technicus op 500 jaar zou verdienen!

Dergelijke salarissen of bonussen hebben niets meer te maken met de risico's, de hoge verantwoordelijkheid of de bezoldiging van de arbeidsprestatie. De rijkdom moet

ergens vandaan komen en vermits er geen economische groei van 5% bestaat kunnen topinkomens niet met 10% aangroeien zonder dat ze ook verarming inhouden van vele anderen werkers. Dergelijke salarissen en bonussen vormen een individuele toe-eigening van collectief geproduceerde rijkdom.

(vervolg blz. 2)

Ford: zonder strijd zouden we nergens staan

Interview Ronny Mouton, ABVV delegee en lid OR

Waar staan jullie nu?

De Ford-saga loopt ten einde. Helaas is de sluiting onherroepelijk. Er werd einde maart een voorakkoord afgesloten voor de arbeiders. Sinds kort is er nu ook één voor de bedienden. In beide gevallen is er rekening gehouden met de subcontractors, met de werkers aan de 'achterkant' van de Ford fabriek. De arbeiders hebben het akkoord met 72% goedgekeurd. Ik die de onderhandelingen heb meegemaakt kan je zeggen dat we gedurende 5 zes weken hard hebben onderhandeld. Op en bepaald moment zat alles strop, zowel rond geldkwesties als het feit dat we weigerden tijdelijken in de steek te laten. De directie heeft toen een dreigingsbrief verstuurd naar heel het personeel om te

zeggen dat ze de boel ook in juni konden sluiten. Maar we zijn blijven onderhandelen en hebben het onderste uit de kan gehaald. Natuurlijk is het financieel plaatje minder roodkleurig dan bij VW-Audi en Opel, maar de situatie in de automobielsector is veel slechter. Er gaan nog herstructureringen volgen elders in Europa en Ford wou hier niks meer afgeven. Geld vermindert de pijn amper wanneer je wordt buiten gegooid, laat dat duidelijk zijn. Niks is beter dan een gegarandeerd maandinkomen gebaseerd op tewerkstelling. Het is duidelijk dat de groep van 45-52 jarigen zeer kwetsbaar zal zijn op de arbeidsmarkt.

(vervolg blz. 2)

De vakbeweging is politiek verweesd

Interview met Jan Blommaert

Waarom hou je dit pleidooi voor een vakbondspartij?

De vakbond vertegenwoordigt een enorm aantal mensen in dit land. Het is een van de weinige echte massaorganisaties. Toch worden de vakbondsbelangen niet verdedigd in de parlementen en regeringen; integendeel, we zien een reeks zeer radicale aanvallen op de vakbond, haar eisen en structuren, vanuit de politieke hoek de laatste jaren. Het ziet er naar uit dat een organisatie met twee miljoen leden geen enkel draagvlak meer heeft in de politiek. In een democratie kan je dat simpel oplossen: begin zelf een partij die de belangen van jouw leden verdedigt. Het lijkt me dus de logica zelf.

Denk je dat het ACV meer politiek verweesd is dan het ABVV?

Beide vakbonden hebben geen doorstroming meer naar de politiek. De band tussen ABVV en sp.a is al vele jaren terug doorgesneden, en met het ontslag van Steven Vanackere is ook de connectie tussen ACW en CD&V op rust gesteld. Beide vakbonden hebben een probleem van politieke slagkracht, en dat net in een periode waarin dat soort politieke slagkracht meer dan ooit nodig is.

(vervolg blz. 3)

ROOD!
DE SOCIALISTEN

EDITORIAAL

Werkzekerheid mag geen droom zijn

Zeker zijn van je job. Zeker zijn van een inkomen, iedere maand. Zeker zijn van een toekomst voor jou en je gezin. Wij denken nog steeds dat mensen dit belangrijk vinden. Wij geloven niet in het liberale verhaal dat iedereen wil 'job-hoppen'. Daarom zijn vaste contracten de enige goede arbeidsovereenkomsten. Niet alleen voor de werknemer trouwens ook de werkgever doet er zijn voordeel mee. Immers alleen met een vast contract zijn mensen bereid zich volledig te engageren voor het werk. Alleen met een vast contract kun je ervanuit gaan dat mensen gedurende maanden en jaren studeren voor het werk.

De werkgever argumenteert vaak dat wij niet competitief zijn met werknemers van elders. Andere werknemers zouden flexibeler zijn, zij zouden bereid zijn te werken met contracten van korte duur en vooral zij zouden bereid zijn te werken voor veel minder loon. Inderdaad zien wij ook dat in veel scheikundige ondernemingen gewerkt wordt met contracten van bepaalde duur, zeker voor de opstart van projecten. Wij horen ook van contractoren (in techniek, logistiek en administratie) dat zij werken aan een veel lager maandloon dan bij ons gebruikelijk is. Maar wij zijn daarom nog niet bereid mee te gaan in de denk-piste van de werkgever om onze lonen en arbeidsstelsels af te stemmen op deze van die andere bedrijven. Wij willen niet meewerken aan een neerwaartse spiraal die leidt naar een verlaging van de lonen tot het niveau van de huidige Oost-Europese lonen. Wij willen niet meewerken aan flexibele arbeidsregelingen die leiden naar tijdelijke contracten van enkele uren per week zoals in Duitsland. In tegendeel...

Ik wil blijven ijveren voor een minimale inzet van interims. Wij zien dat mensen jarenlang dezelfde mensen worden ingezet met een interim contract. Deze mensen verdienen een vast contract! Wij blijven ijveren om zoveel mogelijk arbeidsplaatsen bij BASF te behouden. Wij zien dat er op lange termijn meer nadelen dan voordelen zijn aan het uitbesteden van taken aan derden. De kennis is soms minder omdat contractorfirma's vaak met minder geschoolde werknemers werken. De flexibele inzet van partner firma's heeft een prijs, waardoor deze soms duurder uitvallen dan indien men werken in eigen beheer doet.

Ivo Janssen

SAMENLEVING

Er zijn grenzen aan de verrijking

(vervolg van de voorpagina)

De crisisjaren zien we het aantal miljardairs toenemen : van 800 in 2008 naar 110 in 2012. Hun gecumuleerd fortuin is met 17% gestegen en zij bezitten 5400 miljard dollar, bijna één derde van het BBP van de Verenigde Staten. Hoe kunnen hun inkomsten zodanig stijgen in tijden van crisis? Het antwoord is eenvoudig: sinds vorig jaar is de beurs weer in topvorm. De Dow Jones heeft het peil van 2007 opnieuw bereikt; vorig jaar vielen op alle beurzen records. Aandelen en obligaties van multinationals schieten de hoogte in, hoewel de reële economie nog steeds slabakt. Op de beurs kan men zich in alle stilte verrijken want de overheid laat ei zo na alles toe en lucratieve beleggingen zijn er genoeg op wereldvlak. Bovendien volstaat het dat een multinational hier of daar een fabriek sluit om een signaal te geven aan de beleggers dat er met minder werkers nog meer zal geproduceerd worden. Collectieve ontslagen duwen de aandelen hoogte in zoals we hebben kunnen vaststellen met Good-Year (sluit haar fabriek in Amiens, aandelen stegen met 7%) of met PSA of Ford (stijging van resp. x % en y %).

Het wordt tijd dat er grenzen worden getrokken, ook voor de *one*

percenters. Dat is geen kwestie van afgunst maar van rechtvaardigheid. Het kan niet zijn dat onderaan de ladder iedereen zijn of haar koopkracht bevroren wordt of ziet achteruitgaan; dat de broeksriem voor de modale lagere of inkomensgroepen aangetrokken wordt terwijl bovenaan een kleine minderheid zich verder verrijkt.

Er is een historisch precedent. In Verenigde Staten stegen de hoogste bezoldigingen op exponentiële wijze in de jaren 1920. Wanneer Franklin D. Roosevelt in 1932 tot president wordt verkozen bedraagt de heffingsvoet op de hoogste inkomens amper 25%. In 1935 wordt het « revenue act » (ook wel “soak the rich tax” genoemd) aanvaard door het congres. Iedereen die meer dan 200.000 dollar verdient (ofte 1 miljoen dollar vandaag) worden eerst 63% belast, dan 79% in 1936 en uiteindelijk 91% in 1941. De VS zullen gedurende 40 jaar de heffingsvoet van 80% op de hoogste inkomens behouden tot Ronald Reagan aan de macht kwam.

In Europa is de discussie begonnen over het omkaderen van bonussen en gouden handdruk-enveloppes. Maar zoals steeds zit er weinig vaart in en riskeert de uitkomst na lange palavers even vaag als onhandelbaar te zijn. In Zwitserland heeft

het volk zich op 3 maart met een overgrote meerderheid van 68% uitgesproken ten voordele van het een maximumloongrens en van het afschaffen van bonussen en gouden handdruk-premies.

Rood! roept op om in België een gelijkaardige campagne op gang te trekken opdat er zo snel mogelijk paal en perk wordt gesteld aan de wansmakelijke verrijking van sommigen. Indien we de maximale loonspanning van de jaren '60 als referentie nemen (1/20) en afnemen aan de huidige situatie zou het maximuminkomen 360.000 euro per jaar bedragen. Deze som is een twintigvoud van de 18.000 euro of 1500 euro/maand die we als loonvloer zouden mogen hanteren. De supperrijken zullen steen en been klagen maar ze kunnen er niet onderuit dat hun verrijking de verarming van velen veronderstelt. Hun mateloze rijkdom is niets anders dan een stille diefstal van de maatschappelijke rijkdom die we allen voortbrengen. Daarom is een inbeslagname van alle inkomens boven de 360.000 euro/jaar gerechtvaardigd én een eis van sociale rechtvaardigheid.

Ford: zonder strijd zouden we nergens staan

Interview Ronny Mouton, ABVV delegatie en lid OR

(vervolg van de voorpagina)

De helft van het personeel is tussen 45 jaar en 52 jaar, dat is een zeer grote groep mensen die dreigen uit de boot te vallen. Het geld dat ze krijgen is na maximum twee jaar op, en vergeet ook niet dat de staat zowat de helft afpakt via de belastingen. In feite onaanvaardbaar als je weet dat diezelfde staat zelfs geen poging onderneemt om de miljoenen subsidies die Ford gekregen heeft terug te vorderen. Het SWT (brugpensioen) kan maar vanaf 52 jaar wat enerzijds al iets is maar anderzijds ook weer niet veel. Je mag niet vergeten dat de arbeiders hun

gezondheid versleten hebben met het superbelastende bandwerk en een shift-leven met onregelmatige nachtrust. Voor mij hadden ze 50 jaar als grens mogen nemen maar dat was niet onderhandelbaar voor de regering.

Hoe kijk je terug op de gevoerde strijd?

Een zaak is duidelijk: strijd loont. Zonder strijd zouden we nu niet staan waar we staan, noch voor de Ford-arbeiders (en bedienden) en nog minder voor de werknemers van Syncreon, JAC, CSG, (?). Ik ben blij dat we na de toestanden van januari erin geslaagd zijn een onderhandelingsronde te voeren waarbij we het principe van 'samen sterk' als leidraad hebben gevolgd. We hebben stap voor stap onderhandeld en telkens erop toegezien, via overleg binnen de structuren, dat de onderhandelingen bij de toeleveranciers aansloten bij hetgeen wij bereikt hadden. Dat is een kleine maar dubbele overwinning: voor de werkers én voor de vakbeweging. De staking van de achterkant heeft iets in gang

gezet, ook bij werkers van Ford die niet allen solidair waren. velen hadden schrik dat elke euro meer voor de toeleveranciers er één minder zou zijn voor de werknemers van Ford.

Wat is je ervaring met de Wet Renault?

Wij hebben de procedure zo kort mogelijk gehouden. In feite is er een wetgeving nodig die echte spankracht geeft aan onderhandelingen. Nu kan je in feite niets inbrengen tegen een beslissing. In deze tijden van crisis is het ook verdomd moeilijk om op niveau van de Ford groep alternatieven voor te stellen. Waarom zouden ze bij andere vestigingen van dezelfde multinational een 'share in the pain' aanvaarden terwijl de sluiting van Genk of een Britse fabriek hen juist op het droge houdt? De overheid heeft ook niets concreet om subsidies terug te vorderen. Tel daarbij het feit dat Ford nog eens Europese subsidies kan krijgen om de productie elders te ontwikkelen wat in feite neer komt op delocalisering. Ik vindt ook dat de Overheid,

Vlaamse regering of federaal, meer controle zou moeten uitoefenen op het geld dat multinationals krijgen. vandaag krijgen ze blanco cheques en dat kan niet. Er is bij Ford Genk heel wat misbruik gemaakt van de steun voor opleidingen. Waarom moet de belastingbetaler opdraaien om een ploegarbeider te leren meer taken uit te voeren? Dat is training 'on the job' en geen opleiding waarmee je als werknemer elders sneller een betrekking kan krijgen. Ik zou ook durven stellen dat de ontslagpremie belastingvrij moet worden gemaakt. En vooral dat de multinational ten minste mede verantwoordelijk is voor de wedertewerkstelling. Ford durft aan haar personeel in Genk voorstellen te doen om elders in Europa te gaan werken als interimmer... Ongehoord, het gaat over werk in eigen streek, je verhuist toch niet zomaar met je gezin en kinderen!

Hoe zit het met de eis van reconversie en overname door de overheid? Een opiniepeiling stelt dat 32% van de mensen het normaal

vindt dat een onderneming genationaliseerd zou moeten worden om industriële activiteit voort te zetten?

We hebben in België voldoende technische know how om milieuvriendelijke auto's te maken; er is echter geen structuur die dat kan financieren of op gang trekken; laat staan dat er een politieke wil zou zijn. Ik wil toch even signaleren dat de Genkse jongerenwerking van sp.a, Groen en PVDA contacten hebben gelegd om in Genk de productie van elektrische auto's op gang te trekken. Ik steun ze voor 100%. Ze zijn naar de universiteit van Luik gegaan om ginds wetenschappers te ontmoeten en hebben ook contacten gelegd met enkele KMO's die bepaalde onderdelen zouden kunnen produceren. Ik vrees enkel dat het te traag zal gaan en te kleinschalig zal zijn om een industrieel alternatief uit te bouwen. En toch hebben we dat broodnodig.

POLITIEK

De vakbeweging is politiek verweesd

Interview met Jan Blommaert

(vervolg van de voorpagina)

Bart De Wever is redelijk populair onder de achterban van ABVV en ACV... Zet dat niet aan tot voorzichtigheid?

Ik hecht geen grein geloof aan peilingen. We zien wel in mei 2014. Het is zaak om De Wever de macht af te nemen om de agenda van de verkiezingen te bepalen. Die moeten gaan over belangrijke dingen. Dus niet de staatshervorming, maar wel de sociaaleconomische problemen van de crisis. Ook daarvoor zou een vakbondspartij welkom zijn.

Met welke eisen kan je mensen overtuigen zich niet achter de NVA te scharen?

Sociaaleconomische eisen. Zoniet stem je voor een autonome staat Vlaanderen, waarin pensioenen, uitkeringen en lonen dalen, de bedrijven fiscale geschenken krijgen, ziekte en onderwijs enorm veel duurder worden, de vakbonden geneutraliseerd worden, noem maar op.

Je geeft Tobback weliswaar kritiek maar tegelijkertijd ook het voordeel van de twijfel... Verdient hij dat wel?

Nee. Maar het is het soort dingen die je nu eenmaal moet zeggen: 'we geven hem het voordeel van de twijfel'.

Staat het streven voor een vakbondspartij en het kritisch steunen van de sp.a niet haaks op elkaar?

Zeker en vast. En mijn eigen voorkeur gaat duidelijk uit naar een vakbondspartij. Vakbonden zullen ook met een 'nieuwe' sp.a geen prioritair partner zijn. Ze zullen ook moeten onderhandelen met die 'nieuwe' sp.a over de agenda van de verkiezingen en zo meer, en dus toegeving na toegeving moeten doen. Dat is geen goed idee, de problemen van de mensen zijn stilaan te groot aan het worden om nog veel toegevingen te doen.

Welke suggesties heb je voor vakbondsactivisten die je oproep genegen zijn. Hoe kunnen zij helpen zo'n vakbondspartij in de komende maanden tot stand te laten komen?

Ze gewoon oprichten, zou ik zeggen. Dat is een simpele procedure. Sticht die partij en begin aan politieke vorming, basiswerk en zo voort. En wacht vooral niet: de verkiezingen komen er binnen een jaartje aan.

Er beweegt wat in Wallonië...

Een jaar geleden ging het ABVV van Charleroi en Zuid-Henegouwen op 1 mei in tegen het besparingsbeleid en werd vastgesteld dat de PS en Ecolo geen politiek relais meer vormden voor de eisen van de werkende bevolking. In zijn toespraak riep de interprofessionele regionale secretaris op tot een politieke eenmaking links van deze partij om zo tegemoet te komen aan de hoop en de waardigheid van de werkenden. Enkele weken later sprak de algemeen secretaris van de CNE (de christelijke bediendenbond) zich in gelijkaardige zin uit. Een aantal syndicale verantwoordelijken deden hetzelfde.

De vaststellingen uit 2012 zijn meer dan ooit actueel. Sinds 2012 is de situatie er voor de werkenden en sociale uitkeringstrekkers niet op verbeterd. Terwijl duizenden jobs verdwijnen of dreigen verloren te gaan – ArcelorMittal, Caterpillar, Ford Genk,... – blijft de regering de jacht op de werklozen en de afbouw van de sociale zekerheid verderzetten. Vrouwen zijn daar de eerste slachtoffers van. De lonen worden bevroren, de index gemanipuleerd, de arbeidstijd geannualiseerd, jongeren komen in onzekere jobs terecht. Naar aanleiding van de begroting 2012 stelde de regionale secretaris van ABVV Charleroi en Zuid-Henegouwen: "Die begroting is in onze ogen asociaal en anti-solidair. Het zijn besparingen om de besparingen. Het gaat om maatregelen die de werkende bevolking treffen, zowel actieven als niet-actieven, de private sector als de openbare diensten. Ondertussen laat men het kapitaal en de grote fortuinen ongemoeid."

Sinds 2008 werden overal in Europa en de VS banken gered met miljarden van de gemeenschap, waardoor de publieke schulden sterk toenamen. We zijn nu in 2013 en iedere "begrotingscontrole" houdt een nieuwe zoektocht naar miljarden euro in. Geloof je dat de bedrijven en de grote fortuinen iets zullen bijdragen? In Davos blies de premier in januari nog de loftrompet van de notionele intrestafrek. Hij deed dit voor een select publiek van kapitalisten terwijl hij zich beperkte tot een 'solidariteits'-tweet met de arbeiders van ArcelorMittal. In 2012 heeft ArcelorMittal nog 118 miljoen euro belastingen minder betaald door die notionele intrestafrek. Op 1,3 miljard euro winst in 2009 en 2010 werd 0 euro belastingen betaald. Op de vraag wie moet bijdragen voor de Dexia-holding ligt het antwoord voor de hand: de publieke financiën. Op de vraag wie de factuur van de economische recessie en de publieke schulden moet betalen, is het antwoord even voor de hand liggend: de werkende bevolking.

"Dit systeem moet van de baan!"

Dat is wat de regionale secretaris van het ABVV van Charleroi en Zuid-Henegouwen in 2012 stelde. "Hoeveel keer zullen we ons nog laten scheren? Want, kameraden, daar gaat het om. We moeten dit kapitalistische systeem naar de

prullenbak van de geschiedenis verwijzen. Het systeem kan niet hervormd worden. Het moet weg. Het volstaat niet om dit te verklaren vanop deze tribune. We hebben er de middelen voor nodig en een politiek verlengstuk waarmee we onze doelstelling kunnen concretiseren."

Een nieuw politiek verlengstuk dat mensen verzamelt en gebaseerd is op sociaal verzet opdat dit sterker zou worden: dat is wat we moeten opbouwen opdat de werkende bevolking opnieuw hoop zou hebben. Sommigen denken dat het mogelijk is om op de PS en Ecolo te 'wegen' zodat ze (opnieuw) linkse partijen zouden worden. Dit is een illusie. Wij geven er de voorkeur aan om militanten links van de PS en Ecolo uit te nodigen om samen aan een alternatief te bouwen. Er wordt vaak opgeworpen dat het Belgische politieke landschap noodzakelijk tot het vormen van coalities leidt. Daniel Piron antwoordde daar op 1 mei op met de stelling "dat door voortdurend samen te werken, men op den duur zelf uiteenvalt en verwatert. En momenteel is links aan het oplossen in rechts." Het resultaat is een sociale ramp die vandaag lelijk huis houdt onder de

bevolking van Griekenland, Portugal, Spanje, Cyprus en Ierland. Onze ambitie is niet om coalities te vormen en ons te verwateren aan de macht. We moeten ons verzetten en oppositie voeren tot we een alternatief kunnen opleggen dat die naam waardig is.

Voor een links alternatief op de kapitalistische crisis

Het kapitalisme zal niet hervormd kunnen worden tot een 'goed' kapitalisme met nieuwe groei. We moeten duidelijk zijn: er is nood aan een strategie om een einde te maken aan het kapitalisme en het te vervangen door een ander systeem dat gericht is op de behoeften van de bevolking en het beschermen van onze planeet. We roepen iedereen die zich in die oproep herkent, alle militanten, alle werkenden, van waar ze ook komen, op om met ons in debat te gaan.

Daniel Piron, gewestelijk secretaris FGTB Charleroi-Sud Hainaut

Wiens schuld?

Het crisismanagement van de regering Di Rupo is gericht op het terugdringen van begrotingstekorten en overheidsschuld. Beide zijn het product van de bancaire reddingsoperaties van 2008 en 2011 en van de economische stagnatie waarin we ons sindsdien bevinden. Fortis, KBC en Dexia waren virtueel failliet ten gevolge van hun speculatieve beleggingen op de Amerikaanse vastgoedmarkt. In de jaren 1998-2008 waren deze banken uitgegroeid tot financiële reuzen waarvan de omzet een tienvoud van het Belgisch BBP bedroeg. Opeens waren de miljarden activa niets meer waard en ging de hele bankwereld, waaronder voornamelijk Ierse, Spaanse en Belgische banken overstag.

Om te vermijden dat de hele economie in elkaar zou storten hebben de overheden van de meeste betrokken landen miljarden in de banken gepompt. De muur van het geld was neergestort en de overheid heeft hem weer rechtgetrokken dankzij staatswaarborgen en participaties. De overheid heeft deze geldsommen niet vergaard via de verkoop van goudvoorraad maar via de uitgifte van staatsobligaties, die verkocht werden op de... financiële markten. Het redden van de banken heeft in België geleid tot een toename van de overheidsschuld met 32,5 miljard euro. Dit bedrag moet nogmaals verhoogd worden met 2,9 miljard euro voor de 3de reddingsoperatie van Dexia. Daarboven komen nogmaals 44 miljard euro aan staatsgaranties voor de restbank Dexia waarin alle giftige activa verzameld werden. Dit laatste bedrag vertegenwoordigt 75% van de nationale begroting en 12% van het BBP.

Sinds het invoeren van de Euro hebben landen van de Europese Unie afgezien van de mogelijkheid om te lenen bij hun eigen centrale bank en worden zij gedwongen om zich te wenden tot de kapitaalmarkten (de beurs), met rentevoeten die vastgesteld worden door de speculanten en de ratingagentschappen. Dit is een peperdure grap, niet alleen voor België. In de periode 1992-2011 heeft de Belgische Staat aan interesten op de schuldenlast een bedrag betaald gelijk aan 313 miljard euro. Indien de Belgische Staat in staat was geweest om hetzelfde bedrag te lenen van haar eigen Nationale Bank en tegen een tarief van 1%, dan

had de overheid 250 miljard euro kunnen uitsparen...

Vandaag, in naam van het bezuinigingsbeleid en de terugbetaling van de overheidsschuld, worden de sociale verworvenheden aangepakt, ongeacht de maatschappelijke kosten. Tegelijkertijd wordt de terugbetaling van de schuld – jaarlijks ongeveer 45 miljard euro – nooit in vraag gesteld. Het zijn niet de kleine spaarders die belegd hebben in kasbons, zoals in de jaren ‘70 of ‘80. Vandaag is 93% van de staatsschuld in handen van institutionele beleggers, banken of hefboomfondsen. Net diegenen, als we ons even willen herinneren, die in 2008 de belangrijkste verantwoordelijken waren van de economische ramp. Net diegenen die de overheid gered heeft met geld dat ze gaan lenen is via de kapitaalmarkten bij diezelfde banken die gered moesten worden!

Zolang de overheid moedeloos de staatsschuld blijft terugbetalen kan men stellen dat de politieke macht de belangen van de financiële wereld blijft bedienen, ten koste van het algemeen belang.

Rood! is voorstander van een gedeeltelijke kwijtschelding van de overheidsschuld. Een aanzienlijk deel van de schuld kan nietig verklaard worden na een doorlichting onder controle van een onafhankelijke onderzoekscommissie. Natuurlijk zullen dergelijke maatregelen bij de financiële markten de haren ten berge doen rijzen. Om niet meer gechanteerd te worden is het nodig dat de Europese Centrale Bank een andere aanpak ontwikkelt. Vandaag handelt de ECB enkel en alleen in functie van een sterke euro en een private banksector. Dit ontwricht de reële economie en leidt in heel Europa tot een permanent soberheidsbeleid dat averechtse gevolgen heeft. De Europese Centrale Bank moet onder democratische controle staan en handelen in functie van het algemeen belang, niet van het particuliere belang van de speculanten!

Tewerkstellingsbeleid: dolen in de mist

In 2011 werd er in heel België bijna 1 miljard euro aan baansubsidies uitgegeven. Hieronder vallen zowel de activa win-win en dienstencheques. We evalueren beide stelsel.

Win Win voor wie?

Sinds 2010 kunnen werkgevers arbeidskrachten aan het werk zetten vanaf amper 200 euro kostprijs via het ‘win-win active’ plan. Dankzij dit plan kosten laaggeschoolde jongeren (-26 jaar), jongeren met een middelbaar diploma (26+), 50-plussers en langdurig werklozen (minstens één jaar werkzoekend) amper enkele honderden euro’s aan de werkgever via RZS vrijstellingen. De rest blijft gewoon verder betaald via de werkloosheidsuitkering. Een laaggeschoolde jongere bijvoorbeeld, die akkoord gaat met 1.300 euro minimumloon blijft 1.100 euro werklozensteun trekken, zodat zijn nieuwe baas maar 200 euro hoeft op te leggen. Er zijn tot op de dag van vandaag dankzij dit systeem 114 893 banen gecreëerd in België, waarvan 42 496 in Vlaanderen¹.

Win-winaanwervingsplan Verdeling van de overeenkomsten per doelgroep

overeenkomsten (2010)	<26 jaar zonder HSO	<26 jaar met HSO	> 1 jaar werkloos	50jaar en +	Totaal
Vlaams Gewest	15 611 37%	7 150 17%	12 447 29%	7 288 17%	42 496 100%
Waals Gewest	27 672 45%	14 390 24%	14 161 23%	5 000 8%	61 223 100%
Brussels HfdStedelijk gewest	4 657 42%	1 726 15%	3 477 31%	1 314 12%	11 174 100%
Land	47 940 42%	23 266 20%	30 085 26%	13 602 12%	114 893 100%

Dienstencheques: een systeem op drift?

Naast het win-win activaplan zijn de dienstencheques een tweede belangrijke maatregel om jobs te creëren, weliswaar op kosten van de overheid zowel via subsidies als via aftrekbaarheid op de belastingen.

Evolutie 2005-2010 van het aantal en het aandeel dienstenchequeswerknemers volgens het gewest

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vlaams Gewest	27 643 (72,4%)	41 872 (67,8%)	55 979 (64,2%)	63 626 (61,5%)	72 445 (60,2%)	82 281 (60,1%)
Waals Gewest	8 894 (23,0%)	14 884 (24,1%)	23 960 (27,5%)	29 527 (28,5%)	33 643 (28,0%)	37 378 (27,1%)
Brussels Hfdst Gewest	1 668 (4,4%)	5 003 (8,1%)	7 213 (8,3%)	10 284 (9,9%)	14 236 (11,8%)	17 256 (12,6%)
Land	38 205 100%	61 759 (100%)	87 152 (100%)	103 437 (100%)	120 324 (100%)	136 915 (100%)

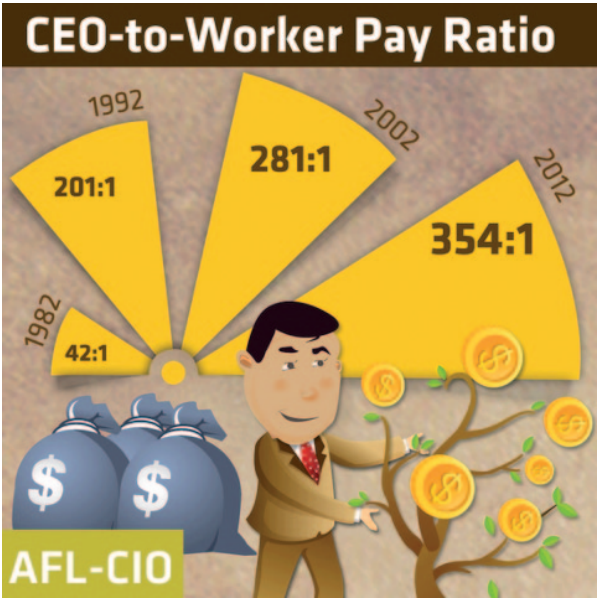
Zoals we uit de tabel² “evolutie 2005-2010” hierboven kunnen opmaken kent het systeem een explosieve groei: Vlaanderen, de grootste gebruiker van het stelsel ging van 27 643 jobs via dienstencheques in 2005 naar 82 281 jobs in 2010, een stijging van 297%! Hierbij dient opgemerkt te worden dat het slechts in één geval op 10 om voltijdse jobs van 38 uur per week gaat, in 88,1% van de gevallen gaat het dus om deeltijdse jobs.³ Dit stelsel zorgt voor een enorme aanwas van jobs met onvoldoende maandinkomen en dit tegen een hoge kostprijs, zoals de RVA het zelf stelt⁴:

Subsidiëren van tewerkstelling leidt tot misbruiken en verkwisting

Al te dikwijls worden substitutie – en verdringingseffecten. Goedkoper maken en subsidiëring van arbeid hebben niet alleen een impact op de deelnemers (zij die goedkoper gemaakt worden), maar ook op de niet deelnemers (alle anderen). Via activa krijgt de werkgever een loonkostensubsidie bij aanwerving. Dit kan dan leiden tot substitutie-effecten: de werkloze boven 26 jaar of met diploma zien hun kans op tewerkstelling verkleinen door de maatregel. Het kan ook leiden tot verdringingseffecten: niet voor subsidie in aanmerking komende werknemers worden ontslagen en vervangen door wel in aanmerking komende personen⁵.

Het mag gezegd worden dat al deze maatregelen geld kosten, en die belastingen en uitgaven hebben ook een duidelijk effect op de niet deelnemer / belastingbetaler. Wat immers met de zgn. deadweight loss (welvaartsverlies): het subsidiëren van banen die hoedanook zouden gecreëerd zijn geworden omdat er vraag naar was, maar nu gesubsidieerd worden zonder dat het eigenlijk nodig is? Dit effect wordt geschat op 60-70%: dat wil zeggen dat van de 10 plaatsen die worden opgevuld door gesubsidieerde maatregelen zijn er zes of zeven die anders ook waren opgevuld door werknemers die niet deelnemen aan het activeringsprogramma en zijn er slechts drie of vier extra posities opgevuld ten gevolge van het subsidieprogramma⁶.

Volgens arbeidseconomen kost het een stuk minder om aan rechtstreekse jobcreatie bij de overheid te doen in plaats van aan jobsubsidiëring en loonkostvermindering te doen, juist wegens de effecten hierboven beschreven.⁷

1 RVA jaarverslag 2011, 87.

2 RVA jaarverslag 2011, 92.

3 Ibid., 92.

4 Ibid., 96.

5 Voor een interessant overzicht van de verschenen literatuur in Europa over het macro-economisch effect van baansubsidies verwijzen we naar BOLLENS, J., Heylen, V., ‘De macro-economische effecten van het activerend arbeidsmarktbeleid: een literatuurstudie’, WSE report 05-2010.

6 KONINGS, J., PERSYN, D., ‘Het effect van een algemene lastenverlaging op vacatures en werkloosheid’, Leuvense Economische standpunten 123 (2008), p.4.

7 HARVEY, P.,L., Securing the Right to Employment: Social Welfare Policy and the Unemployed in the United States, 1989

OPERATIE WAARHEID

We leven in een rijke samenleving

Vlaanderen is rijk en België is zeker geen arm land! Het BBP van België bedraagt ruim 350 miljard euro. Volgens lage schattingen bedraagt het roerend vermogen (spaargeld, beleggingen) nage- noeg het dubbele (680 miljard euro). Betrouwbare cijfers zijn er niet, er bestaat geen vermogenskadaster en de aangifteverplichting is amper een jaar oud of ze wordt reeds afgebouwd dankzij de begrotingswet van 2013.

Productie van rijkdom in België gemeten aan BBP

US \$ *	1970	1980	1990	2000	2010
BBP per capita * (euro)	17.570	23.636	28.526	34.521	37.411
BBP / gewerkt uur (euro)	24,2	36,3	44,6	55,7	58,52
BBP / werknemer (euro)	45.455	61.736	73.949	86.123	90.839
Activiteitsgraad beroepsbevolking 14-65+	51,2	51,8	51,2	60,5	64,4
Activiteitsgraad mannen	71,90	67,4	61,9	69,5	68,6
Activiteitsgraad vrouwen	31,9	37,2	41,2	51,5	56,2

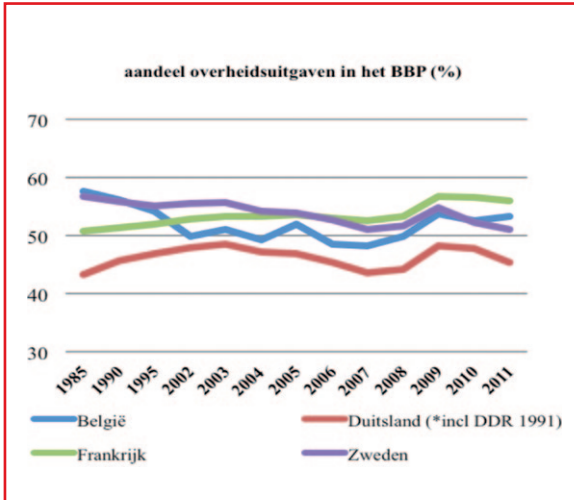
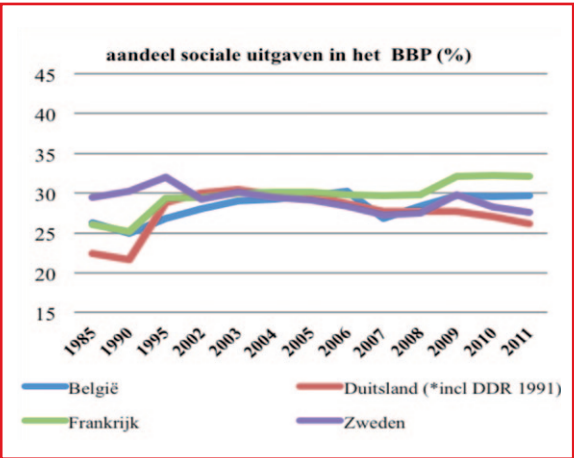
* in euro met 2010 als referentie jaar /

De waarde van het onroerend vermogen is evenmin gekend. Het is ook moeilijk te schatten gezien het rijke historisch patrimonium dat zich in onze contreien bevindt. Tabel 3 laat zien dat de globale productie van rijkdom per inwoner in België meer dan verdubbelde sinds 1970. Als je de berekening maakt per gewerkt uur of per werknemer is de evolutie nog sterker. Als je dit naast de activiteitsgraad legt, dan zie je bovendien dat deze gestaag is toegenomen, voornamelijk dankzij de vrouwelijke arbeids-populati¹. Enkele besluiten: 1). er wordt steeds meer rijkdom ge- produceerd door steeds minder arbeidsuren; 2). er bestaat een econo- misch draagvlak voor een sterke sociale zekerheid; 3). bepaalde evoluties zoals de verrijzing zijn misschien minder problematisch dan we denken.

Ook de lange termijn evolutie van overheids- en de sociale uitgaven is leerrijk. We stellen vast dat de overheidsuitgaven sinds 1990 binnen de bandbreed- te van 45 à 50% van het BBP zijn gebleven. Een ge- detailleerde analyse geeft weer dat schommelingen maar ten dele te maken hebben met gewijzigde be- hoefden, en anderzijds ook voortvloeien uit de aflos- sing van de staatsschuld. De evolutie van de sociale uitgaven verschilt weinig van de overheidsuitgaven. Deze bedroeg 26% eind jaren 1990 en flirt nu met de 30%, mede ten gevolge van de sociaaleconomische crisis en de stijgende werkloosheid, en slechts ge- deeltelijk ten gevolge van de vergrijzing. De laatste decennia is de globale 'koek' gestaag aangegroeid en werd *grosso modo* de helft van het BBP aan sociale zekerheid, openbare dienstverlening of administratie uitgegeven.

Opnieuw wordt duidelijk dat de sociale uitgaven hoe- genaamd niet 'ontsporen'. VOKA en UNIZO zaaien graag paniek omdat dit een manier is om hun ach- terban af te schermen. Zij zouden beter een goede diagnose van de crisis maken en het reëel bestaande kapitalisme van naderbij bestuderen.

¹ Dit bevestigt de analyse dat de scheefgroei inzake verhou- ding actieven/inactieven veel minder problematisch is dan men wel denkt. Het aantal +65ers groeit weliswaar aan maar de globale rijkdom ook, en de rijkdom per ge- werkt uur nog veel meer.

Wat is de kostprijs van de werkloosheid?

De uitkeringen voor volledig werklo- zen¹ kostten de overheid 5,2 miljard euro in 2011. Uit deze cijfers blijkt ook dat als we morgen ineens alle werklozen zouden schorsen en hun uitkering afpakken, we 5,2 miljard euro per jaar (aan het werk- loosheidsniveau van 2011) zouden besparen. In 2002, pre crisis, zou dit bedrag 4,4 miljard euro geweest zijn. Ter vergelijking: de notio- nele interestafrek, die bedrijven in staat stelt een percentage van hun eigen vermogen af te trekken van hun belastingen en eigenlijk een de facto verlaging van de vennootschapsbe- lastings is, kostte in 2007 2,4 miljard euro en in 2008 4 miljard euro.² In 2009 was dat bedrag verder gestegen tot 5,8 miljard euro, aldus sp.a kamerlid Dirk Van Der Maelen.³ Aan de bedrijven die hiervan gebruik maken wordt geen verplichting op het scheppen van banen opgelegd, hoewel dat in theorie de be- doeling van de maatregel is. Zelfs voorstan- ders geven toe dat het effect op de jobcreatie amper te meten is: nochtans stellen wij in onze grafiek op vlak van openstaande vacatu-

res geen stijging vast. Deze maatregel alleen al kon tenminste in 2009 de kosten van werk- loosheidsuitkeringen van dat jaar opvangen.

In 2011 kostten de verschillende activerings- maatregelen⁴ ruim 1,3 miljard euro, het sys- teem van tijdelijke werkloosheid 647 miljoen euro, samen goed voor net geen 2 miljard euro. Alles samen kostten de uitkeringen van de werkloosheid of beter, van de onder- tewerkstelling, iets minder dan 9,7 miljard euro aan de sociale zekerheid.⁵ We willen dit bedrag zeker niet minimaliseren, maar dit is slechts 2,61% van ons BBP. Zeker wanneer we dit in verhouding brengen tot de kostprijs van de redding van de banken, de bankgaran- ties, de kostprijs van de notionele interest, het gebrek aan een echte vermogensbelas- ting,... valt de "onbetaalbaarheid" van ons werkloosheidssysteem moeilijk te rijmen. We willen de maatschappelijke kostprijs van werkloosheid niet minimaliseren, maar aan het angstdiscours van de rechterzijde kan niet meegedaan worden.

Na de begroting van 2013 en de loonstop komt het Europees begrotingsverdrag met verplichte besparingen tot in 2020...

deze remedies zijn erger dan de kwaal!

Haal het geld waar het zit!
Bij de speculanten en de rijken!

ROOD!
DE SOCIALISTEN

Stop de besparingswoede!
Investeren in welvaart, welzijn
en een groene economie is een noodzaak

¹ UVW's + vrijwillig deeltijdsen + ouderen + soc. fam. + tewerkgestelden in een beschutte werkplaats
² Mondelinge parlementaire vraag nr. 1462, Dirk Van der Maelen, dd. 10.12.2009
³ Nota notionele interestafrek Dirk Van Der Maelen, 17/01/2011
⁴ (vrijgestelden PWA + doorstroomprogramma's + opleidingsm. + startbanen + sine + activa + werk- hervattingstoelag) + werkl. BO + werkl. studies + deelt. IGU
⁵ RVA jaarverslag 2011, 108.

“Quousque tandem abutere,

Dit land is inmiddels aan zijn zesde staatshervorming toe en als het van de N-VA en haar medestanders in andere partijen afhangt zal de zevende hervorming de Belgische federale staat definitief naar de geschiedenis verwijzen. Dreigt er dan na de verkiezingen van 2014 een nieuwe verlamming van de staatsinstellingen?

De oorsprong van het probleem en het falen van links

Links flamingantisme zit gekneld tussen rechts nationalisme en progressief belgicisme

De Belgische unitaire burgerij was op het einde van de jaren '80 met het verdwijnen van haar koninginnenstuk, de Société Générale (Generale Maatschappij), definitief haar overwicht in de Belgische staat kwijtgespeeld. Daarmee lag de weg open voor de Vlaamse burgerij om meer macht te verwerven. Deze Vlaamse burgerij, oorspronkelijk voortgekomen uit kleine familiebedrijven, maar vanaf de jaren '60 meer en meer steunend op Noord-Amerikaans kapitaal, de Kredietbank, de havens en de KMO's (waarvan vele trouwens gecontroleerd door transnationale ondernemingen), streefde naar een hererschikking van de politieke macht in haar voordeel. Gans dit proces ging samen met de neergang van de oude industrie (staal, ...), vooral in Wallonië, maar ook in Limburg (mijnen) en de verschuiving van het economisch zwaartepunt naar Vlaanderen. Een ongelijke sociaaleconomische ontwikkeling van de regio's is geen typisch Belgisch probleem, maar vind men overal in Europa terug (Noord- en Zuid-Italië, Noord-Frankrijk en Elzas-Lotharingen,...).

Historisch gezien heeft de mainstream-linkerzijde in België, en in de eerste plaats de sociaaldemocratie, het nationaliteitsvraagstuk steeds onderaan de agenda geplaatst en soms zelfs helemaal naar het verdomhoekje verbanen. Indien de vroegere Belgische Socialistische Partij al een standpunt innam liet ze zich tot het einde van de 60er jaren meedrijven op een compromis met de Belgi-

sche unitaire bourgeoisie, die “de Vlaamse kwestie” verafschuwde. Door hun sterke identificatie met de bourgeois-staat hebben de socialisten een aanzienlijk deel van de arbeidersklasse van zich vreemd. Later veranderden zij het geweer van schouder en stuurden de tenoren aan op een compromis met het project van de nieuwe Vlaamse burgerij, zoals die opkwam vanaf de jaren '60 en zoals vandaag vertegenwoordigd door de UNIZO, VOKA en de Vlaamse Kamers van Koophandel. Een sociale en democratische staatshervorming van onderuit stond nooit in het programma van de BSP of de sp.a. Hetzelfde kan niet gezegd worden van een staatshervorming van bovenaf. Zo kon het gebeuren dat de sp.a in 1999 vóór de beruchte resolutie van het Vlaams Parlement stemde, die de splitsing van het gezondheids-, gezins- en werkgelegenheidsbeleid eiste en die niet weinig heeft bijgedragen tot het grondig verziekte klimaat tussen de gewesten, tot de verdeeldheid van de arbeidersbeweging en de blijvende dreiging van de ontmanteling van de welvaartsstaat. Zo ijverde Frank Vandenbroucke jaren voor de regionalisering van de werkloosheidsuitkeringen; Renaat Landuyt voor gewestelijke Vlaamse CAO's, Norbert De Batelier voor de regionalisering van de gezondheidszorg. Iedereen die vijf minuten logisch nadenkt kan inzien dat regionalisering het verzekeringsprincipe zelf ondermijnt. Een betrouwbare verzekering houdt in dat de risico's op welk vlak dan ook over zoveel mogelijk bijdragen worden gespreid. Wie

kan immers tegeneen wijd vertakte sociale zekerheid over landsgrenzen heen zijn?

Of zoals de petitie “Red de solidariteit” het stelde: “Wij wensen niet dat nieuwe muren worden opgetrokken tussen mensen, regio's en landen. We willen een goed loon voor hetzelfde werk, los van de taal die we spreken. We willen dat iemand die zijn werk verliest recht heeft op dezelfde werklozensteun, los van de regio waar hij of

zij woont. Wij willen dat elk kind dezelfde kansen krijgt, los van de regio waar het geboren wordt. Wij willen dat oude personen hetzelfde recht hebben op een menswaardig pensioen, los van het feit of ze in Brussel, Vlaanderen of Wallonië wonen. Kortom, wij willen de solidariteit, niet de splitsing.”

Wat de Vlaamse scherpslijpers in alle partijen en vooral in de N-VA beogen is iets helemaal anders: zij zijn in de eerste plaats uit op meer manoeuvreer-ruimte voor het Vlaamse patronaat, dat het ontmantelen van de sociale verworvenheden van de arbeidersbeweging als primordiaal doel stelt: de index, de “te hoge lonen”, te royale werkloosheidsuitkeringen, te dure sociale voorzieningen, te weinig steunmaatregelen en te hoge belastingen voor de Vlaamse bedrijven.

De Nieuwe Vlaamse Alliantie tracht dit te verko-

pen door de burger de nationalistische mythe aan te praten dat de Vlamingen één en onverdeeld zijn, allemaal hardwerkend, welvarend en dus schril afsteken tegen de Walen die in hun hangmatten liggen te profiteren van de Vlaamse transfers en dat wij bijgevolg beter af zijn met “onze” eigen staat.

(KM)

Waarom zijn Vlamingen verleid door het nationalistische verhaal en wat verklaart het succes van De Wever en de NVA?

Natuurlijk is er de populariteit van De Wever, die een gevat spreker is en uitbundige mediadekking kreeg, maar toch is er meer. Bart De Wever dankt zijn succes voor een belangrijk deel aan het speculeren op:

1. De vrees voor een toenemende mondialisering en internationalisering, die het eigen (Vlaams) karakter van de samenleving zou aantasten: niet alleen voor verfransing in de Brusselse Rand, maar ook voor het uitzwermen van Brusselaars van niet-Belgische oorsprong uit de laagste inkomens-categorieën. Zie b.v. de discussie rond een schepen voor Vlaamse zaken in Aalst. Deze gevoelens van angst voor een toenemend diverse bevolking vooral uit de laagste inkomenscategorieën (ook in niet verfranste gebieden) wordt door N-VA beantwoord door het schimmige beeld van een Vlaanderen met één taal en één cultuur.

2. De toenemende angst en frustratie van een nog betrekkelijk welstellende middenklasse, die zich bedreigd voelt: de “hardwerkende Vlaming” wordt bedreigd door luie Walen in hun hangmat, maar ook door leefloners en vreemdelingen in het algemeen. Hierbij kiest NVA overduidelijk voor de Vlaamse ondernemers, die het gemunt hebben op de loonkost en de volgens hen te hoge sociale uitgaven.
3. Een imago van beginselvaste anti-systeem-partij als enige ware vertegenwoordiger van de toekomstige Vlaamse natie (“wij doen geen toegevingen”), waardoor ze o.m. stemmen van het Vlaams Belang hebben kunnen afsnoepen.

Bart De Wever, patientia nostra?"

(“Hoelang nog, Bart De Wever, zult gij ons geduld misbruiken”, Aanhef van de rede van Cicero tegen Catilina, van antidemocratische plannen verdacht)

De N-VA-heilsstaat, de slag om Vlaanderen en de prangende vragen van de Vooruitgroep

Voor Bart De Wever was de inzet van de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 overduidelijk: een zo sterk mogelijk resultaat neerzetten waardoor de N-VA onontkoombaar wordt na de verkiezingen van 2014, zodat ze de Vlaamse regering kan controleren en elke federale meerderheid zonder haar kan blokkeren. Dan opent N-VA de weg om het huidige België uit elkaar te slaan en de onbestemde sprong naar een onafhankelijk Vlaanderen te wagen. De Vooruitgroep heeft hierover na de verkiezingen een zeer waardevolle analyse voorgesteld waarin wij ons zeer kunnen vinden en waarvan hier de grote lijnen te lezen zijn.

1. Willen de Vlamingen werkelijk een Vlaanderen zoals de N-VA dat voorspiegelt? En blijkt dat uit de verkiezingen?

N-VA wou zich oorspronkelijk overall in Vlaanderen lokaal verankeren, maar bovenal de drie grote centrumsteden, Antwerpen, Gent en Brugge inpakken. Deze slag is enkel in Antwerpen geslaagd, in Brugge en Gent is N-VA achteruitgegaan en CD&V blijft de leidende partij in de landelijke gemeenten. Door zijn overwinning in Antwerpen (37,7%) heeft De Wever wel de meubels gereed, maar globaal is de partij slechts 1% vooruitgegaan tegenover 2010. Met haar huidige gemeentelijke score van 28,6% over heel Vlaanderen is N-VA echter niet ‘incontournable’ in 2014! Met bijna 38% stemmen in zijn Antwerpse achtertuin behaalt Bart De Wever bijlange niet de meerderheid die nodig is om het signaal tot de Vlaamse revolutie tegen Di Rupo te lanceren en de onafhankelijkheid uit te roepen. Wél is hij in staat de rechterzijde rond zich te verzamelen. Hoe hij nu met deze relatieve overwinning in Antwerpen zal omgaan is de laatste tijd al enkele keren gebleken. Daarbij bleek alvast dat De Wever niet de burgemeester van alle Antwerpenaren wil zijn: “A is vandaag (vooral) van ons”, zoals hij al onmiddellijk na de uitslag van 2012 duidelijk liet blijken. En de reden daarvoor werd met de dag

duidelijker: De Wever wil bovenal een behoudsgezin rechts en autoritair Vlaanderen. Dergelijk beleid is niet in staat is om de tegenstellingen links en rechts in het eigen Vlaanderen te overbruggen en zal vroeg of laat tot een groeiende polarisatie zal leiden.

Daarnaast was er bij de gemeenteraadsverkiezingen ook nog een andere doorbraak. De intrede van PvdA in de gemeenteraad, de vooruitgang van Groen en het verschijnen van Rood! op het politieke toneel vormen alles samen een fenomeen van linkse radicalisering dat Vlaanderen sinds de jaren ‘60 niet meer heeft gezien en dat trouwens ook de sp.a dwingt om tenminste haar verhaal enigszins te verlinksen. Ook daardoor is de kans groot dat Bart De Wevers kernproject (de grote splitsing) voortijdig wordt gebroken.

2. Heeft de N-VA een plan dat vorm en inhoud geeft aan haar project?

Wil zij nu een hervorming (een zevende staatshervorming) binnen een voorlopig nog federaal model (splitsing van het arbeidsrecht, de sociale zekerheid, het belastingstelsel, uitdovende solidariteit tussen de deelstaten)? Of wil zij ineens de oprichting van een bond van staten (confederatie) met steun van andere partijen zoals CD&V? Of wil zij eens zij een absolute meerderheid heeft een volledig onafhankelijk Vlaanderen als aparte lidstaat van de Europese Unie? Op al deze vragen geeft N-VA geen klaar antwoord. De kiezer heeft het recht bij voorbaat te weten waar de N-VA eigenlijk voor staat, want weinigen staan stil bij de problemen die een eventueel splitsingsscenario zouden teweegbrengen.

Zelfs in het weinig aannemelijke geval dat N-VA een absolute meerderheid zou halen en lijnrecht zou afsterven op totale onafhankelijkheid, dan nog moet zij tot een akkoord komen met de andere gewesten en de andere taalgemeenschap.

Een akkoord over de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde nam meer dan 5 jaar en dan nog mits een compromis, voor N-VA een vies woord. Hoelang zal de ontmanteling van België dan wel niet duren? Wij durven de gevolgen niet eens in te schatten. Zal Bart De Wever bereid Brussel en de Franstaligen in de rand

mee te laten beslissen over een compromis? Waarom zouden trouwens deze gemeenten geen zelfbeschikingsrecht hebben en Vlaanderen wel? Of zal de partij instemmen met een Federatie Wallonië-Brussel en Brussel dus loslaten?

3. Heeft de N-VA eigenlijk wel een samenhangend plan of strategie voor de overgang van het huidige België naar de nieuwe staatsstructuur?

Waarom spreekt Bart over een confederatie als hij eigenlijk een aparte Vlaamse staat bedoelt? Is het omdat hij niet heel zeker is dat zijn kiezers hem in het tweede scenario wel zullen volgen? In het geval van een echte Vlaamse onafhankelijkheid kunnen zich nog twee subscenario's voordoen: 1) een ordentelijke boedelscheiding met wederzijdse toestemming; 2) een eenzijdige onafhankelijkheidsverklaring door het Vlaamse Parlement met langdurige spanningen in en rond Brussel net zoals op andere gevoelige plekken.

In beide gevallen zal moeten onderhandeld worden over het lidmaatschap van de EU en zullen beide staten slechts erkend worden als zij het samen eens zijn (bv het Turkse deel van Cyprus kan geen lid worden van de EU of van de VN omdat Cyprus er zich tegen verzet). In beide gevallen moet er een volledig akkoord komen tussen de gesplitste deelstaten over hun grenzen, over de verdeling van de staatsschuld en over de erkenning van de rechten van minderheden om internationale erkenning te krijgen. Maar een eenzijdig afscheidingsscenario veronderstelt bovendien dat het voorstel voor afscheiding een meerderheid krijgt in het Vlaams Parlement, dankzij het Vlaams Belang. *Last but not least* vergt dit ook het in overeenstemming is met het internationaal recht: volgens het Handvest van de Verenigde Naties heeft een gewest enkel recht op eenzijdige afscheuring als er sprake is van onderdrukking of kolonisatie. Het gevolg zou zijn dat wat er nog rest van België toch blijft bestaan als lidstaat van de UNO en van andere internationale instellingen, dat Franstalig België alle Belgische instellingen kan overnemen en lid blijft van de UNO en Vlaanderen zijn aanvraag mag doen.

Uit de analyse van de Vooruitgroep kunnen we besluiten dat Vlaanderen voor om het even welke hervorming steeds afhankelijk zal zijn van een

volledig akkoord met het andere landsdeel. Dat dit totaal in tegenstelling is met de compromisloze nationalistische koers die N-VA vaart hoeft geen betoog. Indien er verzet komt van de andere gewesten tegen de afscheiding van het Vlaamse landsdeel (b.v. omdat de rechten van taalminderheden niet worden gerespecteerd of omwille van de grenzen of de verdeling van de staatsschuld)

zal dit leiden tot voorlopige uitsluiting van de nieuwe Vlaamse staat in de internationale instellingen. In alle gevallen zal men afhankelijk zijn van een voorafgaandelijk verdrag met de andere regio. Tenzij Vlaanderen zich natuurlijk buiten de internationale gemeenschap wenst te plaatsen.

[SVO]

Een verenigd links antwoord op de crisis en de verrechtsing is nodig

Het gewone volk, de loon- en weddetrekken of iedereen die moet rondkomen met een pensioen of uitkering heeft niets te winnen bij de nationalistische ban waarin de N-VA Vlaanderen wil slaan. Zij stellen dat alle problemen hun oorsprong vinden in de Belgische ziekte van compromissen. Op deze manier wensen ze het volks ongenoege te misbruiken voor een beleid van sociale afbraak: meer markt, meer concurrentie met minimale sociale bescherming.

De eenvoud van dit verhaal is een masker dat de echte doelstellingen verhuult. Confederalisme is een breekijzer om van Vlaanderen een paradijs te maken voor vastgoedmakelaars en couponknippers. Alle sociale verworvenheden die op federaal (Belgisch) niveau opgebouwd werden moeten sneuvelen. Dergelijk nationalisme misbruikt het terechte gevoel dat we geen greep meer hebben op de samenleving om een liberale agenda door te drukken.

Rechts wil de volkswoede tegen een onrechtvaardig en slecht functionerend systeem ombuigen tot een conflict met een ingebeelde vijand. Het rechts en uiterst rechts nationalisme hanteert een verdeel-en-heersstrategie en drijft de gewestelijke en communautaire tegenstellingen op de spits.

Hierop moet van links een gepast antwoord komen. Wij zijn

voorzitter van het recht op zelfbeschikking der volkeren, ook in België, hetgeen betekent dat niet de partijen, maar de burgers het laatste woord moeten krijgen over de toekomst van het land, over de instellingen en verhoudingen ertussen door middel van federale en regionale volksraadplegingen en een nieuwe grondwetgevende vergadering, waarbij de burgers direct betrokken worden. Maar dit recht kan niet asymmetrisch toegepast worden... (wél voor Vlaanderen en niet voor Brussel of faciliteitengemeenten in de rand).

ROOD! is voorstander van een radicaaldemocratisch federalisme

- met een eengemaakte sociale zekerheid (inkomsten en uitgaven) beheerd door de werknemersorganisaties en in overleg met de regionale overheden.
- met federale openbare diensten, een eengemaakt belastingstelsel, arbeidswetgeving en milieutoezicht om sociale dumping te vermijden,
- met doorzichtige en democratische instellingen op gewestelijke en federaal niveau: van boven naar beneden en omgekeerd: het koningshuis mag op pensioen!

SAMENLEVING

Strijd voor emancipatorisch onderwijs

Het geheim van Finland

Vliegtuig- en busladingen onderwijstoeristen (inspecteurs, directeurs, experts, leraren, ministers, met in hun zog de journalisten) zijn de laatste jaren naar Finland afgereisd om daar met eigen ogen het "wonder" van het Finse onderwijs te gaan aanschouwen.

Scholen zonder wedijver tussen leerlingen en tussen scholen, zonder inspecteurs, zonder overzitten, zonder cijfers in de eerste jaren van het basisonderwijs, maar die uit alle vergelijkende PISA-onderzoeken steevast als de best presterende ter wereld naar voor komen? Ondenkbaar voor neo- en sociaalliberalen. Maar welke lessen kunnen socialisten trekken nu Vlaanderen een zoveelste onderwijshervorming tegemoet gaat?

PISA (Programme for International Student Assessment) is een grootschalig internationaal vergelijkend onderzoek, dat om de drie jaar wordt uitgevoerd onder toezicht van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), waarin 15-jarigen beurtelings worden getest op vaardigheden als lezen (2000), wiskunde (2003), natuurwetenschappen (2006), leesvaardigheid (2009), wiskunde (2012, 64 landen). Het onderzoek peilt niet enkel naar de resultaten maar verbindt die ook met de sociale achtergrond van de leerlingen en hun thuissituatie.

Terwijl in Duitsland of Engeland de middelmatige resultaten voor grote ongerustheid zorgen en terwijl uit de resultaten voor Vlaanderen vooral een torenhoge sociale ongelijkheid blijkt (grote sociaal gerelateerde verschillen tussen de best en slechts presterenden) wordt de Finse school sinds jaren als een na te volgen model beschouwd. De Finse scholen slagen er het best in de sociale achterstand van jongeren uit de minst goedgevoerde sociale klassen goed te maken en tegelijk toch voor alle vaardigheden bij de hoogste van Europa en van de wereld scoren.

Leermoeilijkheden, maar ook gezondheids- en sociale problemen kunnen ontdekt en verholpen worden nog voor het kind de negenjarige gemeenschappelijke stam van het leerplichtonderwijs doorloopt. Gedurende het ganse schooltraject is er een aangepast systeem van

permanente en bijzondere begeleiding in aparte groepjes zodat overzitten bijna niet voorkomt. Gevolg: 93% van de jongeren behaalt er een einddiploma secundair Onderwijs. Voor buitenlandse nieuwkomers wordt voorzien in versnelde cursussen Finse taal, én in twee uren les in de oorspronkelijke moedertaal.

Tot 16 jaar komen schoolbenodigdheden, begeleiding, refter, gezondheidszorg, schoolvervoer ten laste van de gemeente, met subsidiëring door de overheid waar nodig. De private (of "vrije" scholen) - met uitzondering van de scholen met een alternatieve pedagogiek zoals de Steiner- of Freinetscholen - zijn bijna geheel verdwenen. Een onderwijsmarkt met bijbehorende concurrentieslag tussen de scholen, zoals wij die in Vlaanderen kennen is onbestaande. Het beroep van leraar staat in hoog aanzien (minstens 5 jaar hoger onderwijs voor leraren in het basis- en het middelbaar onderwijs) en vereist een hoge mate van engagement (niet te verwarren met uren aanwezigheid en extra taken op school!). Scholen zijn kleinschalig: driekwart van de scholen hebben minder dan 300 leerlingen.

In een tijd waar in de Europese Unie leerlingen en leraren met evaluatieverplichtingen om de oren worden geslagen als controlemiddel of concurrentiemiddel in de rankings gebruiken Finse scholen de evaluatie enkel als remediëringinstrument voor de leerlingen

of als middel voor leraren om hun pedagogische methodes bij te sturen. Door het verzet van leraren en scholen kent België vooralsnog geen ranking, doorlichtingsverslagen zijn wel publiek toegankelijk. Duur voor de belastingbetaler? Dit eengemaakte, maar gemeentelijk gedecentraliseerde openbaar scholennet kost de overheid per leerling in het basis- en middelbaar onderwijs minder dan gemiddeld in de Westerse landen en veel minder dan gemiddeld in de Verenigde Staten of in het Verenigd Koninkrijk, waar de sociale ongelijkheid tussen scholen de pan uit swingt.

Vlaanderen behaalt in de vergelijkende PISA-onderzoeken voorlopig nog steeds resultaten boven het gemiddelde, maar de kloof tussen de sterke en de zwakke leerlingen is nergens zo groot als bij ons. Dit verschil in resultaten tussen kinderen uit de laagste en de hoogste sociale klassen zowel in Vlaanderen, Brussel als Wallonië is onaanvaardbaar!

Des te opvallender is het dat de Vlaamse pers, de onderwijsspecialisten en -hervormers van alle slag blijkbaar aan één oog blind zijn. Bijna steeds gaan zij voorbij aan de oorsprong van het Finse model, dat verbonden is met de sociale en politieke strijd die vanaf de jaren '60 werd gevoerd in een Finland, waar het onderwijs in een abominabele toestand verkeerde: de eis van gratis onderwijs voor allen vanaf de kleuterschool tot de universiteit werd gedragen door een grote meerderheid van de bevolking.

Einde van de jaren '60 is het land beginnen investeren in hoge omkadering (vandaag 12,4 kinderen per onderwijsgevende in het basisonderwijs!), in het aantal en de vorming van leraren. En hoewel ook hier het schoolsysteem in toenemende mate onder vuur lag van bezuinigings-, concurrentie- en privatiseringsdruk uit neoliberale hoek, blijft het Finse schoolsysteem weerstand bieden mede door de internationale erkenning van dit succes.

Vanaf 1966 werd onder impuls van de ouders en de gemeenten een onderwijshervorming in de steigers

gezet die de openbare eenheidsschool met gemeenschappelijke stam tot 15 jaar verplicht maakte voor allen.

In 1984 slaagt de nieuw opgerichte Eenheidsvakbond van het onderwijs (96% van de leraren zijn vandaag lid!) er na een wekenlange krachtproef met de regering in een nieuw statuut met loonsverhoging voor de leraren af te dwingen. Vanaf dan bevestigt de vakbond zich als belangrijkste protagonist in het onderwijsveld en komen de politiek verantwoordelijken tot het besef dat de steun van de leraren en hun organisatie, van de ouders en de lokale overheid onontbeerlijk is om een democratische onderwijshervorming te doen slagen. Ouders en onderwijsgeevenden worden vandaag op elk niveau bij het ontwikkelen van de Finse onderwijsprogramma's betrokken.

Ziedaar het bewijs dat het opbouwen van een sociale en syndicale tegenmacht aan de basis wel degelijk het verschil maakt als men stappen wil zetten naar een openbaar, emancipatorisch en democratisch onderwijs voor allen.

Vele van de eisen die in Finland een minstens gedeeltelijke invulling kregen figureren bij ons sinds jaren in de eisencahiers van de socialistische onderwijsvakbond: pluralistische eenheidsschool, po-

lytechnische vorming, beperking van de schaalgrootte van de scholen, werkelijk gratis onderwijs, kleinere klassen en hogere omkadering, een gemeenschappelijke stam met brede basisvorming voor alle leerlingen tot 16 jaar om komaf te maken met het watervalstelsel en de sociale selectie, behoud van het gemeentelijk onderwijs, een verhoging van het onderwijsbudget tot minstens zeven procent van het bruto binnenlands product (BBP).

De bezuinigingen en toenemende belasting die de Vlaamse regering het onderwijs oplegt in een context van afbouw van de openbare dienstverlening gaan hier lijnrecht tegenin. Tegen deze aanvallen op het onderwijs, die het eerst de zwaksten treffen is de ganse sociale beweging dringend toe aan een hernieuwd inspirerend en mobiliserend project in de komende jaren.

Koen Meul

PISA- resultaten zijn te vinden op: <http://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/pisa2009/>

De Democratische School: <http://www.skolo.org/>

<http://www.acodonderwijs.be/>

SAMENLEVING

GAS-boetes, uitdrukking van gefaald sociaal beleid

De politici van de gevestigde partijen hebben een wonderoplossing gevonden voor overlast. Staat de muziek te luid op het feestje in de fuifzaal achter de hoek? Jongeren die 's avonds laat nog op een pleintje rondhangen? Initiatieven zoals pakweg Occupy Antwerp die een politieke oppositie organiseren in de straten? Betogers die spontaan door de straten trekken tegen pakweg een 'banket van superrijken'? Sluikstorten, seksisme op straat, jongeren die sneeuwballen gooien, huisvuil op een verkeerde dag buitengezet? De gevestigde partijen hebben hun antwoord klaar: de GAS-boete!

Alles wordt overlast

De GAS-boete, of de Gemeentelijke Administratieve Sanctie, bestaat al sinds 1993 en zou bedoeld zijn om kleine 'vergrijpen' snel te kunnen bestraffen. Enkele jaren terug werden de gemeentelijke bevoegdheden verder uitgebreid zodat ze elke vorm van 'overlast' konden bestraffen. Aangezien de gemeenten ook zelf de reglementen mogen opstellen, leidt dit al snel tot willekeur en vaak ook absurde regels.

GAS-boetes voor wie confetti gooit op carnaval of op een rugleuning van een bankje zit. Agenten bepalen willekeurig of iemand 'rondhanggedrag' vertoont. Maar er worden ook andere vormen van 'overlast' aangepakt. Zo is het in de meeste gemeenten zonder toestemming van de burgemeester verboden om in de openbare ruimte actie te voeren of zelfs maar publiek te vergaderen. Er wordt van

de actievoerders verwacht weken op voorhand de actie aan te vragen. In Kortrijk moet dat in het geval van een 'risicomanifestatie', wat dat ook moge wezen, zelfs drie maanden op voorhand. Sta je op het piket van een spontane staking, dan kan je naast een eenzijdig verzoekschrift vanaf nu ook een GAS-boete verwachten.

In Hasselt is het verboden om spandoeken langs de weg te hangen en flyers uitdelen kan niet zonder uitdrukkelijke toestemming van de burgemeester. Antwerpse scholieren kunnen maar beter oppassen wanneer ze beslissen om een actie te organiseren op hun school: "Artikel 329, Het is verboden activiteiten te stimuleren die (...) verhinderen dat aan de leerplicht kan worden voldaan". De scholieren en iedereen die hen hielp bij opzetten van pakweg een actie tegen racisme of een zitstaking tegen oorlog mogen alvast geld opzij zetten voor hun GAS-boete.

GAS-boetes duiken op in alle kleuren en geuren. Voetpad voor de deur niet op tijd sneeuwvrij gemaakt? GAS-boete. Huisvuil of oud papier op de verkeerde dag buitengezet? GAS-boete. Niet aangevraagde actie aan de gemeenteraad? GAS-boete. Te luide muziek in de auto? GAS-boete.

Tegen het recht op collectieve actie

Vrije meningsuiting op de openbare weg en het recht op collectieve actie wordt door internationale mensenrechtenverdragen erkend, maar het Hasseltse politiereglement gaat er

regelrecht tegen in. Wie vervolgens protesteert, maakt best niet teveel "onnodig geluid" of er volgt ook op die basis een GAS-boete. De Liga voor de Mensenrechten stapte naar de Raad van State om de vernietiging van dit politiereglement te eisen.

Het opendraaien van de GAS-kraan leidt tot steeds meer mogelijkheden van willekeurig optreden en repressie. In Antwerpen werden al GAS-boetes uitgedeeld om protestacties te beboeten. In Brussel dreigt iedereen die bij het protest tegen het banket van superrijken werd opgepakt meteen ook een GAS-boete te krijgen. Oppositie de kop indrukken door ze boetes op te leggen, is een praktijk die eerder aan Poetin doet denken maar intussen langzaamaan ook bij ons een opmars kent. Alle gevestigde partijen stappen in de GAS-logica mee, ook al zijn er heel wat bezwaren.

Het begint met jongeren of pakweg bedelaars die worden aangepakt.

Eens de maatregelen daar volledig ingeburgerd zijn, kan het terrein worden uitgebreid. Op die manier wordt het recht op collectieve actie verder ondermijnd om uiteindelijk iedere vorm van protest, in het bijzonder vanuit de arbeidersbeweging, de kop in te drukken.

GAS helpt de strijd tegen seksisme niet vooruit

Door seksisme in het rijtje te zetten bij andere gedragingen die gesancioneerd kunnen worden met een GAS-boete, individualiseert Milquet niet alleen een fenomeen dat een maatschappelijk probleem is. Ze reduceert seksisme ook tot een of andere vorm van overlast waarvoor GAS boetes doorgaans worden ingeroepen. Nochtans is seksisme diep ingebed in onze maatschappij en is repressie hiervoor geen oplossing.

Wat is wél een oplossing is? Het wegwerken van de socio-economische ongelijkheid tussen man en vrouw. Deze ligt aan de basis van veel vormen van seksisme door de scheve machtsverhouding die hierdoor ontstaat. De fameuze kloof tussen het brutomaandloon voor mannen en vrouwen bedroeg in 2012 maar liefst 22%, hoofdzakelijk te wijten aan het deeltijdse werk van vrouwen. Vrouwen lopen een hoger risico op armoede dan mannen, wat nog meer geldt voor alleenstaande ouders die in meerderheid vrouwen zijn. De meerderheid van vrouwelijke werknemers blijft hangen in typische "vrouwensectoren" die vaak lage loonsectoren zijn en waarin bovendien de hogere functies vaak door mannen worden

ingenomen. Om vrouwen toe te laten een betere positie te verwerven op de arbeidsmarkt zou een collectieve arbeidsduurvermindering zonder loonverlies, gecombineerd met een betaalbare openbare dienstverlening inzake kinderopvang, maar ook inzake het collectief organiseren van een publiek alternatief op de huishoudelijke onbetaalde arbeid (was- en strijkateliers met een degelijk statuut en loon voor het personeel, kwaliteitsvolle maaltijden op school en op de werkplaats...) een enorme stap voorwaarts betekenen. De dubbele dagtaak van vrouwen zal zonder dit soort maatregelen hun positie op de arbeidsmarkt steeds beperken.

In Gent werden in 2012 tientallen GAS-boetes uitgeschreven aan prostituees wegens te schaars gekleed, lokgedrag, ... Uit een Frans onderzoek blijkt dat tussen de 92 en de 95% van de prostituees in feite de sector wil verlaten. Dikwijls zijn ze er terecht gekomen als gevolg van armoede. Met GAS-boetes verbeter je de positie van deze vrouwen voor geen millimeter, integendeel. Met de wet op seksisme en de GAS-boetes wordt de idee gewekt dat ze het menen met seksismebestrijding. Maar anderzijds wordt een politiek gevoerd van besparingen, loonmatiging en onderfinanciering van alle openbare diensten en zorg aan personen, waarvoor vooral vrouwen een hoge prijs betalen. Symptomen bestrijden en tegelijkertijd de sociaal-economische basis voor de alledaagse uitingen van seksisme versterken, zal de voedingsbodem voor a-sociaal gedrag en seksisme enkel doen toenemen.

ANTWERPEN

Armoedebestrijding is geen prioriteit voor NVA

Wat doet de Stad Antwerpen tegen armoede? En wat doet zo iets als een district?

De Stad wil de sociale restaurants en de minderbedeelde minder helpen, volgens sommige schepenen hebben de arme mensen het allemaal zelf gezocht. Wat het district betreft kan ik zeggen dat we overleg plegen voor een partnerschap rond het eerste buurtrestaurant te Merksem

Wat is er sinds het begin van de crisis veranderd?

Het aantal armen is sterk gestegen, zeker in de randdistricten. Ik schat dat 2 op 10 mensen de eindjes moeilijk aan elkaar kunnen knopen en soms in diepe armoede leven. Dikwijls is dit verborgen want mensen schamen zich daarvoor. Natuurlijk, de mensen lijden geen honger maar door de crisis hebben de mensen minder geld en komen ze niet rond om waardig en gelukkig te leven.

Jullie hebben geen steun van de Stad Antwerpen gekregen; wél van een rijke weldoener? Wat denk je daarvan?

Stroboerke een vereniging van vrijwilligers die al 4 jaar actief is tegen uitsluiting en armoede. Wij doen wekelijks een voedselbedeling voor honderden mensen en hadden een groter lokaal nodig. We kregen geen steun van de stad en hebben gelukkig steun gekregen via de Stille Weldoeners. Maar in feite zou de overheid ook haar verantwoordelijkheid moeten nemen. We stelden echter vast dat de schepenen voor sociale zaken geen tijd had om ons te ontvangen en zelfs openlijk in de pers verkondigde dat ze sociale restaurants willen sluiten of verminderen. Wij hebben nogmaals zelf uitgenodigd op de opening en ze heeft zelf de moeite niet gedaan om zich te verontschuldigen.

Ij was enkele jaren geleden ook bij N-VA, nu ben je links of zelfs 'roodgezind' ... Hoe kwam je tot deze evolutie?

Vijf jaar geleden heb ik samen met twee N-VA collega's de N-VA in Merksem opgericht. We hadden

30 leden en ik was ondervoorzitter. Ik was erg Vlaams ingesteld, ik was geen flamingant maar ik vond dat wij Vlamingen moesten opkomen voor hun rechten. In het begin was armoede voor NVA-Merksem een prioriteit maar op congres van februari 2012 werd er zelfs woord

meer gezegd over armoede. Mijn vragen werden niet meer behandeld, de dag nadien heb ik mijn ontslag gegeven. Ik heb begrepen dat deze partij zich helemaal niet wil inzetten voor het gewone volk. Ter linkerkant willen ze dat wél.

- 20,8% van de Belgen (15% van de Vlamingen en 27,6% van de Walen) leeft in een huishouden waarvan de referentiepersoon aangeeft moeilijk tot zeer moeilijk de eindjes aan elkaar te kunnen knopen.
- 10,3% van de Vlaamse kinderen (0-15 jaar) leeft onder de armoederisicogrens.
- 9,3% van de Belgen was in 2010 langdurig arm: ze hebben een inkomen onder de armoederempel in het huidige jaar en in minstens twee van de drie jaren voordien.
- éénundergezinnen hebben het hoogste armoederisico: 38,5% van hen is arm in België. In Vlaanderen gaat het om 22,2%, in Wallonië zelfs om 54,3%.
- Het aantal mensen dat een beroep moet doen op schuldhulpverlening groeit jaarlijks. In 2010 registreerden de Vlaamse CAW's, OCMW's en intergemeentelijke diensten in totaal 65.606 dossiers schuldbemiddeling en collectieve schuldenregeling.
- 25.803 Vlamingen kregen in 2011 een leefloon; 9.910 mensen kregen een equivalent leefloon.
- In 2011 kregen 87.869 gezinnen hun elektriciteit en/of aardgas van de netbeheerder ('sociale leverancier') beleverd. 4.497 gezinnen werden afgesloten van drinkwater.
- 17% van de Vlamingen leefde in 2010 in een woning met lekkend dak, schimmels, vochtige muren, plafonds of vloeren of rottend houtwerk.

Progressieve belastingen : het publieke cement waarop vermogenden hun particuliere rijkdom verzamelen

door Eric Goeman (woordvoeder Attac-Vlaanderen)

Belastingen maken deel uit van onze gemeenschappelijke rijkdom, waarin we allemaal delen. Dankzij dit gemeenschappelijk bezit genieten we allen van de bescherming en ondersteuning die het algemeen belang dienen. Niet genoeg, maar dat is een voortdurende politieke strijd tussen links en rechts waarbij rechts minder wil herverdelen, meer oproept om eigen verantwoordelijkheid op te nemen (waarbij de zwakkeren de klos zijn en de winnaars bekend) en waarbij links meer wil herverdelen van rijk naar arm vanuit het morele principe dat “de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen” in een samenleving. Dat is een fundamenteel aspect van de democratie: de gemeenschappelijke welvaart moet

het algemeen belang dienen. Het voordeel is voor iedereen. Burgers dragen de financiële verantwoordelijkheid om deze gemeenschappelijke welvaart te handhaven. Mochten we deze verantwoordelijkheid ontwijken, dan konden we geen wegnemen onderhouden en openbaar vervoer organiseren, onze scholen financieren, de gezondheidszorg en zorg voor ouderen en gehandicapten verzekeren, de variatie aan culturele rijkdom zo breed mogelijk spreiden, de handhaving van onze wetten verzekeren, en ga zo maar door. Minstens even belangrijk is het dat we geen welvaart zouden kunnen voortbrengen voor onszelf, want we zouden geen bescherming van onze intellectuele eigendom genie-

ten, geen overzicht houden over onze markten, niet beschikken over wettelijke middelen om contracten af te dwingen, geen mogelijkheid hebben om onze kinderen een degelijk onderwijs te geven. Het liberale denken over belastingen beschouwt belastingheffingen enkel als een kostenplaatje. Dat de meeste belastingheffingen volledig als openbare dienstverlening in de samenleving herverdeeld wordt lijkt een te verwaarlozen neveneffect. Onderwijs, openbaar vervoer, milieubeschermingen, gezondheid, bibliotheken, musea, enz. zouden inderdaad geen handelswaarde mogen hebben, daarom moeten ze publieke diensten blijven die de solidariteit in de samenleving ondersteunen. Belastingen zijn dus

slechts de financieringsmiddelen van het algemeen belang. Diegenen die zich tegen belastingen keren en ook tegen de progressiviteit van het belastingsysteem hebben alleen oog voor de aangroei van hun private rijkdommen die de gemeenschap niet ten goede komen. De samenleving wordt bedreigd door een verminderde progressiviteit van de inkomstenbelastingen en door de internationale fiscale dumping. Door steeds maar weer belastingverlagingen die uiteindelijk betaald worden door de gewone mensen, door steeds meer doelgroepen te bedienen met allerlei belastingaftrekken waarvan vooral de middenklassen beter worden en waardoor opnieuw het geheel van de progressiviteit van de belastingen

wordt aangetast. Door het feit dat de belastingen niet meer geglobaliseerd worden hetgeen vooral voordelig is voor diegenen die leven van vermogen en niet van arbeid. Door het voortdurend verder verlagen van vennootschapsbelastingen en vermindering van inkomsten door notionele interestaftrek. Door het libertarische pleidooi voor de invoering van een vlaktaks waarbij alle inkomens gelijk worden behandeld. Door het onbeschroomd promoten van creatieve boekhouding door gespecialiseerde private diensten waarbij belastingontwijking, het “ontwijken van Vadertje Staat of de Fiscus” tot maatschappelijk model wordt verheven.

Eric Goeman

Offshore: het kloppende “geheime” hart van het financiële kapitalisme

De offshore-optie is een wapen geworden in handen van bankiers. “Belast ons niet of we vertrekken” riepen ze – en fiscale autoriteiten en regelgevers komen hen hier nog veel te vaak in tegemoet. Zonder offshore zou de financiële sector onze politieke leiders niet in de tang hebben zoals nu. Het resultaat is verbazingwekkend. Vandaag passeert de helft van de wereldhandel op een of andere manier via belastingparadijzen. Toen het Amerikaanse Government Accountability Office (GAO), het Tax Justice Network en anderen onderzochten hoe multinationals belastingparadijzen gebruiken, stelden ze vast dat banken veruit de grootste gebruikers zijn. Citigroup alleen al had 427 dochterondernemingen in belastingparadijzen.

De populaire opvatting van belastingparadijzen als exotische met palmbomen begroeide eilandjes,

zoals de Maagdeneilanden, opnieuw gevoed door de onthullingen via “offshoreleaks” geeft een vertekend beeld van de immense omvang van het offshore probleem. De grootste belastingparadijzen zijn rijke landen. En de meerderheid van de belastingvluchtelingen zijn geen gekke dictators of mafiosi, “wapentrafikanten, tandartsen en Griekse dorpelingen”, maar bedrijven, want offshore is het kloppende “geheime” hart van het financiële kapitalisme. Offshore stimulansen als geheimhouding en belastingvrijstellingen verstoren radicaal de stroom van kapitaal rond de wereld - en hebben mondiaal bijgedragen tot economische onevenwichten die door economen werden aangewezen als de wortel van de financiële crisis.

Belgische overheid ziet oogluikend toe op de beroving van eigen bevolking

“Multinationals vinden België fiscaal uiterst interessant” blokkerde dagblad De Tijd enkele maanden geleden. De Belgische fiscale regimes worden door 20 procent van de grootste bedrijven ter wereld gebruikt om zo weinig mogelijk belastingen te betalen. Bekende namen zoals ArcelorMittal, Volkswagen en Rabobank passeerden de revue, maar ook staatsondernemingen zoals het Noorse Statoil. Volgens het onderzoek van De Tijd worden multinationals vooral aangetrokken door de notionele interestaftrek, het gunstige regime voor holdings en de fiscale verdragen met Zwitserland en Hongkong. Interessant om te weten (vooral voor hen die een pleidooi blijven houden om de rijken en de bedrijven fiscaal te ontzien in naam van investeringen en werkgelegenheid) is dat een aantal grote buitenlandse bedrijven en investeringsfondsen zelf niet in België actief zijn, maar wel honderden miljoenen euro besparingen realiseren door een Belgisch kantoor met één of

twee werknemers te openen. Met 20 à 30 miljard € ontdoken belastingen per jaar is het voor de Belgische staat bijna een onmogelijke opdracht om voor alle sociale uitdagingen de nodige financiële middelen te vinden. Enkel de belastingen maken het mogelijk het “onbetaalbare” te betalen. Het is de prijs die voor de beschaving moet worden betaald. Maar omdat de rijken en bedrijven de beschaving verlaten en hun “eigen beschaving privaat organiseren” wordt deze prijs op dit ogenblik niet betaald.

Men kan hieruit besluiten dat België zijn best doet om zijn rijkste inwoners tegen de belastingen te beschermen, wat een heel ongelijke verdeling van de belastingdruk tot gevolg heeft. Het is dan ook niet te verwonderen dat de belastingen in ons land niet populair zijn, en dat de meeste mensen ze als onrechtvaardig aanvoelen.

Concrete alternatieven

Concrete alternatieven om deze fiscale wedloop te stoppen zullen mondiaal moeten gerealiseerd worden, vooral om de automatische informatie-uitwisseling tussen verschillende belastingautoriteiten mogelijk te maken. Maar men moet niet wachten op de rest van de wereld om de wereld te veranderen.

- We stellen een eisenpakket voor:
- verplicht de banken om de identiteit van alle buitenlandse rekeninghouders bekend te maken. De FATCA wet verplicht vanaf begin 2014 aan alle bankgroepen in de Verenigde Staten , om op verzoek van de Amerikaanse fiscus gegevens over haar burgers mede te delen: het is slechts een kwestie van politieke wil!
 - stel, in samenwerking met gespecialiseerde organisaties zoals Tax Justice Network, een geloofwaardige lijst op van belastingparadijzen, de zwarte gaten van obscure financiën en corruptie
 - geef de banken die in België werkzaam zijn 12 maanden om hun dochterondernemingen te sluiten in deze gebieden, op straffe van intrekking van hun banklicentie.
 - leg “rapportering per land” op aan multinationals, gevestigd in België: de transparantie over zakencijfers, winsten en de in ieder land betaalde belastingen geeft de fiscus de mogelijkheid om manipulatie van verrekenprijzen tussen dochterondernemingen van multinationals te dwarsbomen en belet hen zo weg te komen met het soort belastingontduiking, waardoor Total of Google vrijwel geen belasting betalen op hun winsten
 - België moet op alle mogelijke internationale fora blijven ijveren voor de volledige afschaffing van het bankgeheim en de automatische uitwisseling van financiële en fiscale gegevens

Tabel 1 - Hoogste heffingsvoet personenbelasting

Land	1986	2007
België	72	48
Frankrijk	65	40
Duitsland	53	46
Spanje	66	43
Italië	62	43
Nederland	72	52
Verenigd Koninkrijk	60	40

Bron: INSEE-2010

Tabel 2 - Aandeel van de globale fiscale inkomsten van de overheid in % van het BBP

Land	1997	2007
België	47	44
Frankrijk	46	43
Duitsland	42	39
Ierland	33,9	31,2
Italië	44,2	43
Nederland	40,8	38,6
Verenigd Koninkrijk	36,9	36,3

VROUWEN

Tijd voor een nieuwe vrouwenstrijd

door Emilie Vanmeerhaeghe

De huidige westerse samenleving schuift de gelijkheid tussen mannen en vrouwen graag naar voor als één van haar grote verworvenheden. We groeien op met het idee dat mannen en vrouwen gelijk zijn. Vrouwen kunnen stemmen, vrouwen kunnen genieten van onderwijs, er zijn wetten tegen ongewenste seksuele intimiteiten, er zijn vrouwen doorgedrongen tot topposities in grote bedrijven en de overheid, het principe van gelijke lonen wordt erkend... Het klopt dat het toekomstbeeld van jonge meisjes zich niet langer beperkt tot huishoudelijke taken waarbij ze zich volledig toelagen op het huishouden en de opvoeding van de kinderen. Toch blijven ook vandaag genderdiscriminatie en seksisme nog overeind, en komen vrouwenrechten systematisch onder vuur te staan.

Afdankingen en besparingen schroeven de economische onafhankelijkheid van vrouwen terug

We worden vandaag geconfronteerd met één van de ergste economische crisissen sinds de jaren 30. De Belgische bevolking kreeg van de regering Di Rupo al 18 miljard besparingen te verduren en er wordt gevreesd dat na de verkiezingen van 2014 nog heel wat structurele aanvallen zullen worden doorgevoerd.

Vrouwen werden al hard geraakt door de crisis. Daar waar mannen vooral geraakt worden door de spectaculaire jobverliezen in industriële sectoren raken de besparingen in de openbare sector de vrouwen dubbel hard. De jarenlange onderfinanciering in de zorgsector, de kinderopvang en het onderwijs zorgde voor lange wachtlijsten, waardoor de zorg voor kinderen, bejaarden en zieken naar de gezinssfeer wordt verdreven. En in dat gezin verdienen vrouwen minder dan mannen. Als iemand minder moet werken om die taken op te vangen, is dit in de meeste gevallen de vrouw. In het huishouden nemen vrouwen nog steeds 80% van de taken op zich. Het feit dat huishoudelijk werk en opvoeding van kinderen vaak niet te combineren valt met voltijds werk verklaart waarom vrou-

wen oververtegenwoordigd zijn in deeltijds werk. Daardoor hebben vrouwen het ook moeilijker om aan het aantal werkjaren te komen die noodzakelijk zijn voor een voltijds pensioen. Een kwart van de vrouwelijke gepensioneerden heeft recht op een pensioen van minder dan 500 euro. Een derde van de vrouwen moet zich tevreden stellen met een pensioen van minder dan 1000 euro.

Op de werkvloer zelf, zijn 75 % van de vrouwen nog steeds actief in beroepsgroepen die in het verlengde van familiale taken liggen (lager onderwijs, keukens, strijkateliers, schoonmaken,...). Net in deze zogenaamde 'zachtere sectoren' zijn preciaire contracten, deeltijds werken, een hoge flexibiliteit en lage lonen schering en inslag. Het feit dat vrouwen de grootste verantwoordelijkheid dragen in het gezin beperkt hen eveneens om door te stromen naar topfuncties. Onder bedrijfsleiders en het hoger kader vinden we 28% vrouwen tegenover 72% mannen, in het onderwijs 69 % vrouwen tegenover 31 % mannen, maar slechts 33 % van de schooldirecteurs zijn vrouwen. Daartegenover vinden we wel 77% vrouwen in de zorgsector, in sociale diensten en

in de kuissector loopt het aantal vrouwen op tot 84%.

De vervrouwelijking van de armoede wordt regelmatig door onderzoek bevestigd. Uit een onderzoek van Comeva en de Koning Boudewijnstichting (maart 2010) blijkt dat 22% van de vrouwen het financieel zwaar heeft (7% komt helemaal niet rond, 15% moeilijk) en nog eens 40% stelt wel rond te komen, maar zich geen extra's te kunnen veroorloven. Slechts 30% leeft "comfortabel". Dat betekent dat 2/3 van de vrouwen het regelmatig moeilijk tot zeer moeilijk hebben. De eindjes aan elkaar knopen met één inkomen is een weinig benijdenswaardige situatie!

Lage vrouwenlonen en een stijgende levensduur maken dat vrouwen zonder partner een veel hoger armoederisico lopen dan vrouwen van wie het gezinsinkomen aangevuld wordt door een (hoger) mannenloon. Een mannelijke kostwiner maakt vandaag nog steeds de beste strategie om aan de armoede te ontsnappen. De financiële onafhankelijkheid van vrouwen die vanaf eind jaren 50 systematisch werd opgebouwd, wordt vandaag met rasse schreden afgebouwd.

[EVMH]

ROOD! is actief om het recht op vrije keuze voor vrouwen verdedigen.

ROOD! was op 24 maart medeorganisator van een betoging die het recht op abortus verdedigde en tegelijk pleitte voor gratis voorbehoedsmiddelen, kwaliteitsvolle kinderopvang en degelijke lonen. Samen met andere linkse partijen, vrouwenorganisaties en vakbonden werden op één week tijd 200 mensen op de been gebracht.

In Gent startte de lokale ROOD! afdeling een actiecomité in de buurt rond het abortuscentrum, dat wettelijk te maken krijgt met piketten van de pro-lifebeweging. Samen met buurtbewoners willen we er de nodige acties ondernemen om een einde te maken aan de intimidatie en culpabilisatie van vrouwen door de pro-life, om zo het recht op vrije keuze te verdedigen.

Pro-life beweging groeit – nood aan verdediging van het recht op vrije keuze!

De economische crisis vormt eveneens een bedreiging voor heel wat verworven rechten. De aanvallen op de lonen en sociale diensten worden vandaag misbruikt door reactionaire, conservatieve groeperingen die zichzelf een schijnbaar socialer karakter willen aanmeten. In België is de Pro-lifebeweging de laatste jaren aan een opmars bezig. Dat de Prolife-beweging pas vandaag echt zijn kop opsteekt, is binnen het kader van de huidige onzekerheid bij grote lagen van de bevolking niet verwonderlijk. We hebben al gezien dat de hang naar het traditionele gezin ondersteund wordt door de realiteit dat vrouwen financieel dikwijls geen andere keuze hebben dan bij hun partner te blijven. We hebben ook gezien dat de verslechterende omstandigheden op de arbeidsmarkt er toe leiden dat meer en meer vrouwen, geen volwaardig inkomen kunnen bekomen. Deze reactionaire groepen mogen zichzelf nog een schijnbaar sociaal karakter willen aanmeten, hun oplossingen zijn dat niet.

Sinds enkele jaren organiseert de Pro-lifebeweging ook in België een jaarlijkse Mars voor het Leven, waarbij ze zich expliciet voor het afschaffen van het recht op abortus en pleiten voor traditionele waarden binnen een traditioneel gezin. Bij hun eerste betoging kwamen 600 mensen op straat. Het jaar daarop eisten maar liefst 3000 mensen het terugschroeven van het recht op abortus. Naast deze jaarlijkse betoging organiseren ze wekelijkse protesten aan diverse abortuscentra in Vlaanderen, waar ze vrouwen aanklappen, intimideren en beschuldigen van moord. Wat aanvankelijk begon met een handvol fanatici is in Gent uitgegroeid tot groep van een 20-tal.

Er mag geen twijfel over bestaan: het recht op abortus is een fundamenteel recht dat met hand en tand verdedigd moet worden. In een samenleving waar lonen van vrouwen gemiddeld dalen naarmate vrouwen meer kinderen hebben, waarin alleenstaande moeders een bijzonder groot armoederisico lopen, waarin

partnergeweld een wijdverspreide realiteit is, is de controle over de eigen vruchtbaarheid zeer belangrijk. Het krijgen van een kind of nog een kind erbij kan de draagkracht van moeders en gezinnen overstijgen. Een zwangere vrouw moet zelf kunnen beslissen of zij een kind houdt of voor abortus kiest. In die zin is de wet in België nog steeds zeer beperkt: er is slechts een korte periode waarin abortus vrij te bekomen is, nadien is het enkel mogelijk indien er zware implicaties zouden zijn voor het leven of de gezondheid van de vrouw of het kind. Wie geld heeft, kan dan nog in andere landen terecht; de rest zit met de gebakken peren.

De verdediging van het recht op abortus moet op verschillende vlakken worden gevoerd. De groeiende aanhang van de conservatieve pro-lifebeweging is niet de enige bedreiging voor het recht op abortus. Ook zogenaamd "progressieve" politici brengen het recht in gevaar door besparingen in de gezondheidssector, door beperking van de financiering van de hulpverlening, door het duurdere maken van de ingreep...

Socialisten moeten het recht op een vrije keuze verdedigen. Een werkelijke vrije keuze voor vrouwen om over hun eigen lichaam te beschikken houdt enerzijds de verdediging en uitbreiding van het recht op abortus in, maar tegelijk ook het recht op het krijgen van kinderen, zonder daarbij te verarmen, en met de nodige steun van de samenleving. Een samenleving waarin kinderbijslag de reële kosten dekt, waar ieder kind een plaats heeft in kwaliteitsvolle en toegankelijke structuren voor kinderopvang en onderwijs, waar kwaliteitsvolle diensten bestaan die de huishoudelijke taken verlichten en zorg bieden aan wie dat nodig heeft,... maar ook waar niemand met armoede wordt bedreigd door lage lonen en uitkeringen.

[EVMH]

ECOLOGIE

Een groene economie is onverzoeenbaar met kapitalisme

Interview met Matthias Lievens, co-auteur met Anneleen Kenis van De Mythe van de groene economie (EPO 2012)

Indien de groene economie een mythe is, hoe heet dan volgens jou het alternatief op dit mega-vervuilend kapitalisme?

In principe zijn we natuurlijk voor een 'groene economie'. Het probleem is dat die term sinds twee-drie jaar een heel specifieke betekenis heeft gekregen in allerlei rapporten en conferenties van internationale instellingen als UNEP of de OESO. Het gaat er voor hen om een transitie te maken naar een duurzamer model via marktmechanismen. Denk aan emissiehandel bijvoorbeeld: dat is een compleet artificiële markt waar CO₂-uitstootrechten worden verhandeld, en die intussen zijn ondeugdelijkheid al heeft bewezen. Maar het bekende UNEP-rapport van 600 pagina's over de 'groene economie' volhardt in de boosheid: het stelt voor om ook markten te installeren voor de handel in vervuilsrechten of in rechten op toegang tot proper water.

Die marktlogica is absurd: ze gaat het klimaat niet redden, en ze zorgt er heel vaak voor dat de factuur wordt doorgeschoven naar de onderste lagen van de bevolking, zowel hier bij ons als in het zuiden. Het gaat veel meer om de creatie van nieuwe winstopportunities voor grote bedrijven en banken, dan om echte verandering.

Het alternatief is duidelijk: we moeten inzetten op maatschappijverandering die de klimaatcatastrofe kan stoppen, en die zorgt voor meer sociale herverdeling en democratie. Dat betekent dat we meer democratische controle op de economie nodig hebben, en dat

we de marktlogica moeten terugschroeven. Tegenover 'groene economie' plaatsen wij 'klimaatrechtvaardigheid', een term die tal van sociale bewegingen uit het zuiden gebruiken. Daarmee keren ze zich af van het huidige, neoliberale klimaatbeleid. Finaal is de strijd tegen klimaatverandering natuurlijk een strijd tegen het kapitalisme, en dat betekent dat we ook het socialisme opnieuw gaan moeten uitvinden, op groene fundamenteën. We spreken daarom graag van 'ecosocialisme'.

Waarom begrijpt Groen niet dat het nu reeds vijf voor twaalf is?

De paradox is dat veel mensen bij Groen of allerlei milieu-ngo's heel scherp bewust zijn van het feit dat het vijf voor twaalf is, en precies om die reden meegaan in het verhaal van de 'groene economie'. We hebben geen tijd te verliezen, zo klinkt het, we moeten roeien met de riemen die er zijn, ook al is dat dan emissiehandel, en we kunnen ons niet laten verdelen door allerlei sociale tegenstellingen: dat is een heel begrijpelijke reactie, maar ze is ook nefast. Je ziet nu al milieu-ngo's of mensen binnen de groene partij die hun boontjes te week leggen bij allerlei partnerschappen met bedrijven, die ze 'van binnenuit' willen veranderen. Dat klinkt allemaal sympathiek, maar het is op zich wel verrassend: op een moment dat we een radicalisering nodig hebben, een systeemkritiek, zien we de neiging opduiken om steeds meer te gaan samenwerken met allerlei economische actoren, en om marktmechanismen te gaan inzetten voor meer duurzaamheid.

Op die manier wordt onzichtbaar gemaakt dat de strijd tegen klimaatverandering één van de grote sociale strijden van de 21ste eeuw zal worden. Spijtig genoeg zijn er weinig progressieve krachten die de omvang van die uitdaging helemaal hebben begrepen. Binnen Groen is er een spreidstand van mensen die meegaan met de 'groene economie' en mensen die kritischer of meer sociaalvoelend zijn. Hoewel de pvda enkele interessante groene voorstellen lanceerde (zoals een publiek bedrijf voor hernieuwbare energie, een derdebatalerssysteem voor de isolatie van woningen...) blijft de partij toch vooral focussen op sociale thema's, en wordt de fundamentele ecologische analyse soms niet gemaakt. De vakbonden roeren zich steeds meer rond de ecologische kwestie, maar niet op zo'n manier dat ze het politieke debat naar zich toe trekken of dat ze echt een punt kunnen maken. Nochtans is er volgens ons een enorm terrein voor een sociaal-ecologisch discours.

Moeten we niet steunen op patronen en beleggers die het probleem juist inschatten. Er bestaat reeds een sustainability-index in wall Street...

Ik denk dat we zeker niet mogen onderschatten dat er heel wat gebeurt binnen milieubewuste ondernemerskringen. Maar er bestaat natuurlijk ook heel wat Greenwashing (zich een groen imago aanmeten zonder echt iets te veranderen): denk aan Coca-Cola met zijn campagne voor de ijsbeer.

De kern van het probleem is: individuele bedrijven kunnen binnen bepaalde limieten wel iets veranderen, net als individuele consumenten. Maar het probleem is maatschappelijk en politiek: hoe gaan we het energiesysteem en het transportsysteem transformeren, het huizenpark isoleren, het voedselsysteem veranderen, de absurde mondiale vrijhandel terugschroeven? Dat gaat een serieuze sociale en politieke strijd vergen, en ik zie niet veel patronen en beleggers die zich daarbij als bondgenoten opstellen.

Zet doemdenken niet aan tot gelatenheid?

Het verhaal dat we brengen is misschien een tikkeltje pessimistisch, maar we willen vooral niet naïef zijn. Dat is het verhaal van de 'groene economie' immers wel: dat beweert dat we tegelijk winst

kunnen blijven maken en economisch groeien, de planeet redden, en daarenboven nog eens sociale doelen kunnen realiseren zoals jobcreatie. Het is een verhaaltje dat goed klinkt: een mythe. Maar de praktische realiteit ziet er veel minder rooskleurig uit. Veel typische maatregelen van de groene economie maken het mogelijk om winst te maken, maar het voordeel voor het klimaat is vaak beperkt, en van sociale vooruitgang is vaak helemaal geen sprake: denk maar aan emissiehandel, agrobrandstoffen of de handel in groenestroomcertificaten.

Onze boodschap is: het is nog mogelijk om het klimaat te stabiliseren, maar dat gaat moeilijke keuzes vergen. Winst blijven maken en het klimaat redden gaan niet samen: er zal strijd nodig zijn om de kapitalistische logica terug te dringen. Het is belangrijk dat de linkerzijde, de vakbonden en de milieubeweging voldoende gewapend zijn met ideeën om die strijd aan te gaan.

Je bent tegenstander van groei, betekent dat ook dat we hier, in Europa, welvaart moeten afgeven?

Neoliberale ideologen vertelden altijd dat we moeten ophouden met herverdelen, maar ervoor moeten zorgen dat de taart groter wordt via economische groei. De armen zouden dan ook wel een graantje kunnen meepikken (het zogenaamde 'trickle down effect'). Onze positie is net omgekeerd: het is absurd om de taart altijd groter te maken, dus moeten we meer dan ooit de strijd voor de rechtvaardige verdeling ervan centraal plaatsen.

Oneindige groei op een eindige planeet is niet mogelijk. Op tal van vlakken zie je hoe we op limieten botsen: grondstoffen worden schaars, energieprijzen stijgen, de afvalberg neemt gigantische proporties aan. We mogen niet vergeten dat elke economische activiteit een ecologische impact heeft: zelfs een meer duurzame economie heeft nog altijd input aan materialen en energie nodig. Daarom moeten we de ongebreidelde groei aan banden leggen, en

dat is natuurlijk onmogelijk binnen het kapitalisme. Dat betekent natuurlijk niet dat er in bepaalde sectoren of in onderontwikkelde landen geen groei meer kan zijn om basisbehoeften te bevredigen.

Wat betekent voor jou 'ecosocialisme'?

Het betekent eigenlijk dat we het socialistische project voor een stuk een nieuwe invulling moeten geven. Alleen binnen het (eco)socialisme is het mogelijk om grenzen te stellen aan de groei, en om tegelijk de taart rechtvaardiger te verdelen. Ecosocialisme betekent ook dat we kritische vragen moeten stellen over de technologische keuzes die nu worden gemaakt, zoals genetische manipulatie of agrobrandstoffen. Technologie is niet neutraal: louter met kapitalistische technologie gaan we geen duurzame maatschappij opbouwen. We moeten bijvoorbeeld af van de ondemocratische machtsconcentraties in de energiesector.

Het heeft tenslotte nog weinig zin om het ecosocialisme te beschouwen als een hogere 'fase' voorbij het kapitalisme. Je moet het eerder beschouwen als de noodrem waaraan we moeten trekken om te verhinderen dat de kapitalistische sneltrein ons in de afgrond stort.

redactie/SB

FILOSOFIE

‘Een paradijs waait uit de storm’

Interview met Thomas Decreus

Een paradijs waait uit de storm is de titel van je boek. Ben je zeker dat er een kentering komt? Voorlopig zit links niet echt in de lift terwijl in Zuid-Europa, de volksrevoltes en bij ons de betogingen zich eindeloos lijken te herhalen...

Je weet nooit zeker of er een kentering komt en wanneer die zal komen. Een revolutie is immers niet zozeer afhankelijk van de sociaal-economische condities waarin mensen verkeren, als wel van het politieke, collectieve handelen. Het probleem met dat politiek-collectieve handelen is echter dat het grillig en onvoorspelbaar is en daarenboven gekenmerkt wordt door een veelheid aan verschillende conflictlijnen. Het is ook die stelling die ik verdedig in mijn boek. Deterministisch kan je die niet noemen. Met ‘een paradijs waait uit de storm’ bedoel ik eerder dat we in de eerste plaats ‘stormen’ moeten ontketenen door politiek te handelen. Dat vormt een absolute voorwaarde voor iedere verandering. Maar de aard van de verandering valt ook nooit op absolute wijze te voorspellen. Vandaar dat ik spreek over ‘een’ paradijs en niet ‘het’ paradijs. Wat de verandering dient in te houden, hoe het ‘paradijs’ er dient uit te zien is altijd afhankelijk van context tot context. Met andere woorden: de titel is een tikkeltje ironisch en provocerend bedoeld.

Intussen weten de meeste mensen dat er fiscale paradijzen bestaan, dat er superrijken zijn... Maakt dat van hen voorstanders van herverdeling?

Natuurlijk is het een goede zaak dat mensen zich in de eerste plaats bewust zijn van het bestaan van fiscale paradijzen, fraudemechanismen, de 1% superrijken enzovoort. Maar dat bewustzijn draagt

er niet toe bij dat mensen automatisch voorstander zijn van een herverdeling van de rijkdom. Vanuit rechtse hoek zal men immers via het publieke debat het bestaan van de ongelijkheden trachten te rechtvaardigen. Men zal bijvoorbeeld stellen dat belastingsparadijzen nodig zijn om de economie draaiende te houden of dat herverdelingsmechanismen op langere termijn niet alleen de rijken maar ook de armen armer maken. Men moet zich wapenen tegen een dergelijke rechtse retoriek door ook goede argumenten te ontwikkelen die pleiten voor herverdeling. Hier gaat links volgens mij soms de mist in. Men denkt dat het voldoende is om het loutere bestaan van ongelijkheid aan te tonen. Maar dat is natuurlijk niet waar. Als links een machtige positie wil innemen in het publieke debat dan zal het ook moeten aantonen waarom gelijkheid beter is dan ongelijkheid: niet alleen op moreel vlak, maar ook en vooral op economisch, politiek en sociaal vlak. Dat vraagt het nodige wetenschappelijke en theoretische werk.

Hoe zie je verandering tot stand komen? Denk je dat burgerprotest zal volstaan?

Burgerprotest is een noodzakelijke maar niet voldoende voorwaarde om verandering te bewerkstelligen. In mijn boek verdedig ik de stelling dat verandering pas ontstaat door middel van buiten-parlementair verzet. Buiten-parlementair verzet vormt de motor achter iedere verandering. Maar een motor is nog geen auto. Daarmee bedoel ik: men kan verzet ook niet beperken tot buiten-parlementaire actie. Echte verandering kan niet zonder tactiek en strategie, wat op zijn beurt ook weer een vorm van organisatie vooronderstelt. Op een bepaald moment moet men dus overgaan tot vormen van politieke organisatie in de vorm van een partij of een ge-

structureerde beweging. Daarbij moet men ook aansluiting zoeken bij bestaande politieke structuren. Dit betekent niet dat men het buiten-parlementair verzet daarmee achter zich laat en zich volledig inschrijft in het bestaande politieke spel. Eerder dient men de twee (buiten-parlementair verzet en politiek-institutionele organisatie) met elkaar te combineren.

Voorts vind ik dat er onder links soms een erg gespannen verwachting leeft omtrent wat verandering is. Echte politieke en sociale verandering is niet iets wat je op korte termijn verkrijgt, zelfs niet in een revolutionaire context. Verandering veronderstelt een volgehouden strijd van jaren, soms zelfs decennia. Het is een permanente strijd die nooit volledig gestreden is. Vandaar dat ik het soms ridicul vind als mensen vragen wat een beweging als occupy veranderd heeft. Dat is een domme vraag omdat je een beweging als occupy dient te zien binnen een langdurige periode van strijd en niet als een evenement dat enkele maanden duurt.

Moet links, in de brede zin, geen kritische balans opmaken? Anders gezegd: waarom zouden oplossingen die in de jaren ‘60-’70 en ‘80 niet volstonden het vandaag wél doen?

Ik denk dat het verkeerd is om er van uit te gaan dat links de crisis dient ‘op te lossen’. Dat reduceert het linkse ideeëngoed meteen tot een soort probleemoplossende doctrine. Alsof de keuze tussen links en rechts er één is tussen twee verschillende handleidingen omtrent hoe de crisis op te lossen. De zaken zo voorstellen, pleit volgens mij sowieso in het voordeel van rechts omdat het een ideeëngoed instrumentaliseert en niet meer als een doel op zich beschouwt. Met andere woorden: ook een ideeëngoed wordt hierdoor beschouwd vanuit een neoliberale evaluatiestandaard: men is niet geïnteresseerd in de intrinsieke waarde van ideeën maar in wat ze opbrengen.

Ik wil daarom een andere weg bewandelen. Links zijn, een linkse politiek voorstaan is in de eerste plaats een keuze maken voor bepaalde waarden (solidariteit, democratie, gelijkheid, ...) en vervolgens trouw te blijven aan die waarden. De keuze voor die waarden valt niet op basis van instrumentele of rationele gronden te verantwoorden, als wel op basis van ethico-politieke voorkeuren die nooit volledig rationeel kunnen gegrond worden maar het

resultaat zijn van bepaalde affectief geladen identificaties. Maar dit mag ons natuurlijk niet van de plicht ontslaan om na te denken over hoe we de crisis kunnen aanpakken en hoe we concrete initiatieven in het leven kunnen roepen.

Hoe de crisis aanpakken is natuurlijk een erg grote en moeilijke te beantwoorden vraag. Maar ik denk toch dat er een bepaalde richting dient ingeslagen te worden, namelijk: weg van de staat en weg van de op privaat eigendom gebaseerde markt. Zelf-organisatie, coöperatieve structuren, gedecentraliseerde planning, deliberatieve structuren, de common(s), ... dat is de richting waarin een nieuw links project opnieuw dient vorm te krijgen. Waarom? Omdat deze richting in overeenstemming kan gebracht worden met de waarden van links én omdat bewezen is dat ze – mits een goede aanpak – leiden tot meer duurzame, democratische en sociale vormen van economische en maatschappelijke organisatie.

Socialisme wordt met meebeheer van de crisis vereenzelvigd; communisme met een totalitair systeem. Hebben we nog een vaandel? Of hebben we dat niet nodig...

In mijn boek verdedig ik het idee dat links weer het idee van de democratie moet omarmen en propageren als haar voornaamste objectief. Dat lijkt misschien wat paradoxaal na de faliekant afgelopen communistische projecten van de twintigste eeuw, maar toch denk ik dat het de juiste weg is voor links.

De oorspronkelijke inspiratie van links is immers altijd geweest om de economie en het sociale te democratiseren. En, ruimer genomen, om alle gebieden binnen de samenleving die nog niet of te weinig gedemocratiseerd zijn, ook te democratiseren. Vandaar dat links ook zijn natuurlijke bondgenoten vindt in het feminisme, het anti-racisme, de civil rights movement, de holebi-beweging, etc. Ook in die domeinen wil links een vorm van democratische

gelijkheid introduceren. De strijd voor meer democratie en voor radicale democratie ligt dus traditioneel gezien in het linkerkamp.

Meer dan ooit is een democratische strijd nodig. We zien immers heel duidelijk dat rechts tegenwoordig een aanval uitvoert op de democratie. De Europese politieke ruimte valt bezwaarlijk democratisch te noemen en de toenemende privatiserings- en liberaliseringsdruk staat een verdere economische democratisering steeds meer in de weg. We leven in een tijd waarin de strijd voor economische en politieke democratie weer samenvallen – dat is wat bewegingen als de indignados en occupy ook intuïtief heel goed aanvoelen. Links moet zich dan ook in deze strijd profileren: we willen een systeem dat politiek, economisch, cultureel en sociaal vlak democratisch is. En de te democratiseren ruimte (op middellange termijn) is Europa. Voor een Europese, sociale democratie dus. Dat is de strijd die we moeten aangaan.

ROOD IN BEWEGING

Don't Blame Maggie. Het grote drama van Links.*

door Jean Marie de Meester

Het overlijden van de Iron Lady laat velen niet onberoerd. Voor sommigen stierf de moeder van het weldoende ultrakapitalisme en beschermvrouw van de zegeningen van de vrije markt, voor anderen kwam haar overlijden 20 jaar te laat en is de eeuwige hel nog een te milde straf voor wat ze velen heeft aangedaan.

Er is al veel gezegd en geschreven over de gewezen eerste minister van het Verenigd Koninkrijk en er zal nog veel gezegd en geschreven worden over haar. Haar betekenis voor de geschiedenis van het VK, Europa en zelfs de wereld is zeer groot. De verkiezing van **Margaret Thatcher** in 1979 leverde de Britten niet alleen voor het eerst in de Britse geschiedenis een vrouwelijke premier op, met haar werd ook het neoliberalisme als enig zalig makend model geïnstalleerd. Ook Vlaanderen kwam in de ban van de Thatcher-ideologie met als meest gekende adept van haar leer **Guy Verhofstadt**, alias Baby-Thatcher.

De gevolgen van haar beleid voelen we tot op heden en het totaal ontsporen van de grijp- en graai-cultuur, waar enkel het vlugge geldgewin ten koste van wie of wat dan ook centraal staat, heeft Thatcher tezamen met haar partner in crime **Ronald Reagan** als architecten.

Maar het is wat kort door de bocht om alle schuld in de schoenen van de IJzeren Dame te schuiven. De gevolgen die we tot op heden kennen, zijn vooral een bewijs van het totaal falen van de reactie die zou moeten gevolgd hebben op het beleid van de Britse conservatieven. Van die bijna 18 jaar waren er 11 jaar onder de *reign* van Margaret Thatcher *herself*. Waar men zou verwachten dat na de verkiezingsnederlaag van de Tories en de landslide overwinning van Labour in 1997 de extreme beleidsdaden van hun voorganger zou rechtzetten, kan alleen vastgesteld worden dat dit niet het geval was.

Het Labourbeleid van **Tony Blair** dat volgde op de Thatcher-jaren was niet meer of minder dan het verder zetten van het sociaal, economisch en financieel beleid van diezelfde harde tante. De bankregulering werd zelf nog verder afgebouwd en de aanbidders van het gouden kalf in the City nog meer gepamperd dan ooit te voren. Weliswaar werd er een rood sausje gegoten over het Labourprogramma, zodat de kiezer niet zou zien dat het beleid in essentie nog steeds neoliberaal Thatcheriaans was.

Dit is eigenlijk het groot drama van links in Europa na de neoliberale jaren van Thatcher. Waar normaal de politiek een slinger is die van links naar rechts beweegt - soms al iets meer extremer naar links of rechts - viel de slinger na de Tory-jaren stil en belandde in het midden op stilstand. Het systeem van politiek corrigerend en compenserend herstel was ten dode opgeschreven. Waar traditioneel links het neoliberaal denken had moeten indammen, omarmde ze het en meenden ze dat ze het ultrakapitalistisch beest, dat Thatcher overvloedig en rijkelijk had gevoed, wel onder toom zouden kunnen houden. Maar niets bleek minder waar.

De derde weg van Labourleider Tony Blair - de man die beweerde de vrije markt te kunnen verzoenen met het socialisme - leidde uiteindelijk regelrecht de afgrond in. In zijn kielzog ontstonden in gans Europa Blair-kopieën die als opdracht hadden de Europese socialistische partijen beetje bij beetje te hervormen tot sociaaldemocratische partijen zoals Labour er een geworden was.

Ook Vlaanderen ontsnapte niet aan die *Blairisering* met als vaandeldragers **Frank Vandenbroucke**, **Steve Stevaert** en **Patrick Janssens**. Eind jaren '90 omarmde de SP, nu de SP.A, de vrije markt als enig economisch systeem die welvaart onder de volkeren kan brengen en leidde ze de geleide markteconomie naar de slachtbank, hierbij het verkeerde beest slachtend.

Het gevolg daarvan is dat de kiezer, als ze moet kiezen tussen verschillende neoliberale partijen, dan nog liever opteert voor het origineel dan voor een ongehoofwaardige en slechte "linkse" kopie. Waar je het Margaret Thatcher vanuit haar ideologische en opvoedkundige bekrompenheid als kruideniersdochter eigenlijk niet te kwade kan duiden dat ze haar denkbeelden in daden omzette, kan je het wel aan haar opvolgers én opposenten verwijten dat ze Thatcher haar beleidsdaden niet groten-deels ongedaan maakten en ons zo konden behoeden van het financiële armageddon die we nu meemaken.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat Tony Blair bijna op pathetische wijze een eerbetoon bracht aan Thatcher. Hij verloor namelijk zijn geestelijke moeder ...

*(*verschenen op Knack.be*)

Linkse retoriek zal niet volstaan om vertrouwen van achterban terug te winnen

*Een interview met Stephen Bouquin, over ROOD!
en de verlinksing van de sp.a.*

Brussel - Op 13 en 14 april vond het Socialisme-weekend plaats. Een weekend vol met verschillende lezingen over crisis, besparingen en socialisme. Een debat ging over de eenheid van links en gastspreker daar was Stephen Bouquin, woordvoerder van ROOD! en overigens ook docent sociale wetenschappen aan de universiteit van Evry-Parisud, na de lezing volgde een korte babbel over ROOD! en de 'verlinksing' van de sp.a.

Hoe is het gekomen dat de sp.a verrechtst is?

In de jaren negentig is die partij een sociaal-liberale partij geworden, een 'catch all'-partij, een partij die zich naar iedereen richt. De SP.a is sindsdien niet meer een partij van de werknemers, maar een partij die zich evenzeer richt tot ondernemers en zelfstandigen, tot alle lagen van de maatschappij en dus in feite haar klassebasis opzij heeft geschoven. Eind jaren negentig heb je de Derde Weg, onder Tony Blair, die doorging met het oude Tory-beleid van Thatcher. Hij sprak zich uit ten voordele van een sociaal gecorrigeerde markteconomie waarbij privatiseringen ondersteund moesten worden. Hierdoor zou de overheid enkel nog de rol van scheidsrechter of regisseur opnemen en geen verantwoordelijkheid dragen voor het welzijn van de bevolking. Het gevolg is dat de welvaartstsaat verder kon afgebouwd worden. Deze 'Derde Weg' heeft veel bijval gekregen bij de Europese sociaaldemocratie in landen als België, Nederland en Duitsland. De sociaaldemocratie is verschoven naar het centrum en on-

derging dus een verrechtsing. Deze partijen gingen zich meer als centrumpartijen beschouwen. In vele landen heeft dat tot gevolg gehad dat er nieuwe linkse formaties ontstonden, zoals Die Linke in Duitsland of SP in Nederland. Sinds de crisis van 2008 is deze ontwikkeling nog erger geworden; in Spanje en Griekenland waren de social-liberale partijen zeer goede leerlingen in de uitvoering van een ondraaglijk besparingsbeleid.

Vandaag doet de sp.a één stap naar links, vooral vanuit electoraal standpunt, om niet onder de 10% te komen. De doorbraak van de PVDA in Antwerpen heeft ervoor gezorgd dat er een dreiging op de linkerflank is ontstaan en dat heeft het gevolg dat de sp.a zich weer links wil gaan noemen. Daarenboven is er het rechts offensief van de NVA. Het gevolg is dat het centrum leegloopt en dat sp.a en Groen wel moeten zeggen dat ze links zijn. In de nieuwe beginselverklaring spreekt men zich nog steeds uit voor 'langer gaan werken' en wordt gesproken over een zogenaamde publieke bank die echter haar ka-

pitaal moet gaan halen op de financiële markten. Ondanks haar publieke karakter zal ze toch de financiële wereld moeten bedienen zoniet gaat die elders beleggen... Ook op gebied van de Eurosoberheid - de soberheid die door Europa wordt opgelegd - is men alles behalve duidelijk. De kaarten liggen nochtans zeer duidelijk op tafel... De rechterzijde wil tot op het bot besparen en het Europees sociaal model met de grond gelijk maken. Centrumlinks aanvaardt de besparingslogica maar wil een trager tempo om de economie niet te beschadigen. Ook aanvaardt ze de flexibiliseringslogica op maat van de ondernemers. Een consequente linkerzijde stelt dat de kosten van de financiële crisis moeten verhaald worden bij de bankiers en de speculanten en dat we sociale rechten moeten verruimen, onder meer om de massale verpaupering te bestrijden. Als je sociaal wil zijn moet je het beleid van Duits bondskanselier Merkel en de Trojka wel in vraag stellen. Indien de sp.a het Europees begrotingsverdrag goedkeurt wordt soberheid een grondwettelijk principe en zitten we voor 10 jaar met handen en voeten gebonden aan schuldaanpak en saneringen. Een toekomst met begrotingen zoals de laatste drie jaar, met een toename van wachtlijsten op alle vlakken, van gezondheidszorg tot onderwijs en natuurlijk ook op het gebied van huisvesting. De sp.a wil uitpakken met een volkslening, maar dergelijke operatie zal daarom geen massa-succes worden. In Frankrijk was dergelijk initiatief een natte vuurpijl. Ten andere, De kloof tussen bruger en politiek zal zich ook op dit terrein vertalen, zeker na wat er in Cyprus gebeurd is...

Welke stappen zou de sp.a dan écht moeten ondernemen als ze terug links wil zijn?

Wel, het eerste dat zij zouden moeten doen is neen zeggen tegen de besparingsmaatregelen, want deze

ROOD IN BEWEGING

crisis is de onze niet. De staatsschuld die we nu hebben, en die veel hoger is dan die van 2008, is eenzijdig het gevolg van het redden van de banken en instellingen die op de beurs speculeren. De regering heeft die banken gered met het geld van de belastingbetaler, of beter gezegd met geld dat men opgehaald heeft op de financiële markten via de uitgifte van staatsobligaties en dat de overheid wil terugbetalen via de besparingen. De terugbetaling van de staatsschuld kost jaarlijks 45 miljard aan de schatkist. Waarom betalen we dat terug aan die 1 percenters? Dan is er de kwestie van de privatiseringen. Neem bijvoorbeeld de energiesector en de woekerwinsten die daar gemaakt worden. Al verliest Electrabel marktaandeel, ze blijft een gigant die winst maakt met energieconsumptie. De samenleving betaalt in feite twee keer... Er moet ook een openbare bank komen, niet alleen voor de spaarders maar ook voor investeringen in een groene economie. Last but not least, de democratie gaat gebukt onder de voegdij van een groot aantal onverkozen machten, zoals de Trojka, de ECB en de multinationals. Laten we niet vergeten dat de Europese Centrale Bank aan de private banken gratis liquiditeiten voorziet en anderzijds samen met het IMF de Zuid-Europese lidstaten een soberheidsbeleid oplegt waardoor meer dan helft van de jeugd zonder werk zit. De Trojka is de facto een regering die onze welvaart en ons sociaal model afbreekt. Links zijn betekent dat je je niet neerlegt bij de beslissingen van die Trojka. Links betekent ijveren voor een radicale democratisering van de samenleving, op alle niveau's en dus niet enkel het lokale...

Kan de sp.a nog verlinksen?

Ik denk dat zo iets zeer moeilijk zal zijn met de partij zoals die er van-

daag uitziet. Dat komt doordat die partij eivol zit met mandatarissen die hun persoonlijke situatie ontlenen aan hun positie binnen de instellingen waarin ze hun carrière uitbouwen. Ze hebben anderzijds wel kiezers nodig, en bijgevolg willen ze wel een beetje links of rechts praten, maar in feite is het een partij die verbonden is met het systeem. We moeten de sp.a niet over dezelfde kam scheren als de anderen; ze kan wel progressief zijn, maar links is iets anders. Het is een minder kwaad, maar de crisis van het systeem en het offensief van rechts laten niet veel ruimte voor een politiek van "het minste kwaad". Om een ander beleid te voeren moet je je durven losmaken van de bestaande machtsorde en moet je durven streven naar nieuwe verhoudingen en nieuwe evenwichten.

Hoe zit het dan met ROOD!, zijn jullie de enige échte socialisten dan?

Wij zijn de enige georganiseerde socialisten. Er zijn zeker nog socialisten bij de s.pa, maar de sp.a is ofwel sociaal-liberaal ofwel sociaaldemocratisch. Met ROOD! zijn wij de enige écht socialistische beweging. Wat de PVDA nu geworden is is mij niet écht duidelijk en het feit dat een deel van leden geen stemrecht hebben vind ik ook merkwaardig... ROOD! is een democratische socialistische beweging waar iedereen een stem heeft, en waarbinnen verschillende stromingen bestaan. Als beweging streeft ROOD! voor gelijke vrijheid voor iedereen. Wij willen de economie democratiseren, en stellen dat privébezit moet kunnen, maar ondergeschikt is aan het collectief welzijn. Iedereen moet een huis kunnen hebben en moet kunnen sparen maar huisjesmelker worden lijkt me even a-sociaal als

geld versluizen naar de fiscale paradijzen.

ROOD! was eerst een politieke partij, na de gemeenteraadsverkiezingen zijn jullie omgeschakeld naar een beweging, waarom precies?

We zijn altijd beide geweest. Voor ons is macht een middel, niet een doel terwijl de meesten partijen van de macht een doel op zich maken. En dat is een belangrijk onderscheid. Wij zijn een beweging die er niet voor terugdeinst om deel te nemen aan verkiezingen maar die verandering ziet als een proces van onderuit: met sociale strijd, civiele ongehoorzaamheid van 'burgers', van producenten-consumenten-inwoners die hun rechten laten gelden of nieuwe rechten willen afdwingen. De globale krachtsverhoudingen moeten veranderen en dat gebeurt niet enkel stapsgewijs. Het vergt ook krachtmetingen zoals die er vandaag zijn in heel Europa. Verkiezingen zijn een belangrijk moment om iets te betekenen, maar lang niet het enige.

Zullen jullie in de toekomst dan toch een volwaardige partij worden, in plaats van een beweging die aan verkiezingen deelneemt?

Wij zijn tegen het establishment dat de democratie vernauwt tot overleg tussen een aantal gevestigde partijen die allen het volk liefst zo weinig mogelijk raadplegen en ook geen mandaat vragen voor hun beleid. Wij zijn wél voorstander van een nieuwe partij, van een partij die streeft naar radicale democratie en sociale rechtvaardigheid en die politiek op een andere manier bedrijft. Maar wij zeggen ook dat ROOD! een onderdeel zal zijn van een dergelijke partij. Wij wensen dat sociale bewegingen het politiek terrein

betreden, dat vakbonden zelf werk maken van een politiek verlengstuk en samen streven voor een dergelijke partij. Jan Blommaert heeft onlangs nog een statement gepubliceerd over een 'vakbondspartij'. Er is behoefte aan een politiek verlengstuk, want de vakbonden zijn verweesd en kunnen met hun eisen bij geen enkele van de grote traditionele partijen terecht. Ik zou zeggen dat andere sociale bewegingen met hetzelfde probleem zitten. Zijn pleidooi heeft de discussie terug aangezwengeld en dat is gezond voor de linkerzijde. Er is natuurlijk ook de aanpak van de PVDA die stelt dat zij het zaligmakende alternatief zijn. Al zijn ze doorgebroken in Antwerpen, dan nog betekent dat niet dat zij zowel qua draagvlak als inhoud toereikend zouden zijn. Hun electoraal draagvlak blijft buiten de provincie Antwerpen beperkt tot maximum 2% en op inhoudelijk vlak is een miljonairstaks zeker niet voldoende. Van een miljonairstaks gaat geen enkele dreiging uit, zelfs een miljardair als Warren Buffet is voorstander van zeer hoge belastingen op miljonairs. Je moet de machtsverhoudingen in vraag stellen, want deze zijn vandaag totaal scheefgetrokken. De overheid staat niet aan de kant van de mensen maar van de multinationals; nooit wordt hen iets in de weg gelegd. Dat betekent dat je voor nieuwe instellingen moet durven gaan, maar dan niet zoals de N-VA...

Ik heb hier op het socialisme weekend, in Brussel, ook een debat bijgewoond over de eenheid van links. Is dat haalbaar? Zitten er dan ook partijen als de PVDA en sp.a bij?

Tegen de N-VA ben ik voorstander van een breed progressief front. Om die rechtse dreiging de pas af te snij-

den is progressieve frontvorming nodig, maar dat is geen alternatief. Dat is een defensieve houding en we moeten ook een offensieve houding innemen. En die offensieve houding betekent een links alternatief voor de crisis, voor het besparingsbeleid en voor de verrechtsing. Dat links alternatief zou idealiter een 'links blok' of een 'rood-groen front' zijn, waar ROOD! haar steentje bijdraagt, waar de PVDA een uiteraard veel grotere steen bijdraagt, maar ook de ACV-ers die verweesd zijn, of de ABVV-ers die hun vertrouwen hebben verloren in de s.p.a, alsook de sociale ecologisten. Pas dan heb je een écht links én geloofwaardig alternatief dat met zekerheid boven de kiesdrempel uitkomt. Indien een dergelijk rood-groen front er niet komt, dan zal de nuttige stem uiteindelijk terug bij sp.a belanden. Enkel in Antwerpen kan de PVDA op eigen kracht een gooi doen naar een zetel, maar dat valt nog te bekijken. Elders is dit onhaalbaar. Paradoxaal genoeg leidt het sectarisme van de PVDA tot de herbevestiging van de dominante positie van sp.a... Wij gaan met ROOD! in eerste instantie een inhoudelijke bijdrage leveren en dan in het najaar onze visie naar voor brengen op politiek-electoraal vlak. Wij hebben nu ons programma afgewerkt, zullen in dialoog gaan met de bevolking, met de activisten van de sociale bewegingen en onze voorstellen verdedigen en afmeten, ten op zichte van andere voorstellen die voor handen zijn links van het centrum. Tussen nu en de moeder van de moeder van alle verkiezingen kan er nog vanalles gebeuren, daar zijn we zeker van...

[interview afgenomen
door Kenneth Voorter]

Agenda

16 mei // Gent, een GAS(t)vrije stad?

Debat over Gemeentelijke Administratieve Sancties in Gent.
Met:
Daniel Termont (Burgemeester)
Mathias Vander Hoogerstraete (TegenGAS)
Raf Jaspers (Liga voor Mensenrechten)
Geert Decock (Unie van Jeugadvocaten)
Moderator: Sofie Demeyer (VRT-Journaliste)

31 mei // ledenavond ROOD!-Antwerpen

'De Regenboog' (Spoorwegstraat, Berchem) Thema: solidair wonen: rondleiding en voorstelling van alle projecten en kennisgeving met de bezielers en bespreking actuele thema's

7-8 Juni // Alterssummit (Athene)

Op 7 en 8 juni verzamelen meer dan 170 bewegingen, vakbonden en actieplatforms tegen de autoritaire besparingslogica. zie <http://www.altersummit.eu/>
vervoeg onze delegatie ; neem contact op met Ivo Janssen
<ivo.janssen2@telenet.be>

22 juni // ROOD!-feest Gent

Clubhuis Handbal, Patijntjesstraat 62
met sprekers van verschillende Gentse sociale bewegingen, start
om 18u00 met buffet,
inkom 10 euro

31 augustus - 1 september // Vormingsweekend aan zee (info@roodlinks.be)

Bestel het ROOD! materiaal, neem contact op of wordt lid

mail ons op info@ roodlinks.be
www.roodlinks.be

POLITIEK

Mager brood zonder rozen

Kanttekeningen bij de ontwerpversie van beginselverklaring van de sp.a
Mischa van Herck, ex-SP.a, actief bij Rood!

SP.a kondigt een nieuwe beginselverklaring aan. De eerste geluiden die we terzake hoorden, beloofden veel. Men zou teruggrijpen naar het charter van Quaregnon, men wil terug een groot verhaal brengen, er is verontwaardiging over de bestaande verhoudingen, men wil er voor zorgen dat iedereen die werkt ook de rekeningen kan betalen.

Die beloften worden echter geenszins ingelost bij het lezen van de eigenlijke tekst. De tekst bevat een zekere dosis verontwaardiging: over de scheefgetrokken fiscaliteit, over de macht van de multinationals, over de op hol geslagen banken. Deze verontwaardiging krijgt geen politiek gevolg en lijkt bijgevolg op een saus die het beleid dat de Vlaamse sociaaldemocratie de voorbije decennia voerde moet doen vergeten. Het toekomstige beleid lijkt alleszins weinig te moeten veranderen.

Zo is de verontwaardiging over de rol van de multinationals en de banken op zijn minst gezegd dubbelzinnig te noemen. Eerst en vooral omdat de Vlaamse sociaaldemocratie al meer dan twintig jaar deel uitmaakt van het beleid en er mee voor heeft gezorgd dat de multinationals oppermachtig zijn en de banken konden ontsporen. SP.a implementeerde zonder veel kritiek de Europese constructie, voerde mee een beleid van deregulering en privatisering en effende zo mee het pad voor de almacht van de multinationals en het ontsporen van de banken. Het gaat dan ook niet op om de positie van de multinationals en de banken als een gegeven te poneren, zonder stil te staan bij de oorsprong van deze almacht en bij de eigen verantwoordelijkheid daarin. Je kan dit zelfs hypocriet noemen.

Uiteindelijk zijn de voorgestelde resoluties graatmager. Er staat geen duidelijk standpunt in met betrekking tot de besparingslogica die vervat zit in het Begrotingsverdrag dat in april geratificeerd zal worden door de parlementen in België. Mogen de kosten van de crisis van 2008 al dan niet afgewend worden op de werkende bevolking? Een niet onbelangrijke vraag, zowel vanuit politiek ethisch als sociaal-economisch oogpunt. Veel verder dan "teveel besparingen zijn niet goed voor de economie" geraken we niet. Spijtig want dit is nochtans een essentiële kwestie die nog jaren zal doorwegen. Moet de overheid de gehele staatsschuld terugbetalen? Terwijl deze schuld voor een aanzienlijk

deel net het gevolg is van het redden van gekapseisde private banken... Het ontbreken van een duidelijk antwoord op deze vraag houdt de weg open voor machtsdeelname zonder breuk of streven naar een breuk met het huidige beleid.

De nieuwe sp.a beginselverklaring zoekt anderzijds wel aansluiting bij het maatschappelijk ongenoegen over de banken en pleit voor een splitsing van spaar- en zakenbanken, voor een inkapseling van de financiële markten, voor alternatieve banken, en. Maar tegelijkertijd maakt de SP.a nog altijd deel uit van een federale regering die treuzelt bij het splitsen van spaar- en zakenbanken. En wanneer de SP.a vandaag pleit voor een 'publieke investeringsbank' die dan zelf geld gaat lenen op de financiële markten (p.62) lijkt mij helemaal de pedalen kwijt. Het bewijst overigens dat men niet zo zeker is van het succes van de 'volkslening' die de sp.a wenst te lanceren na 2014. Dergelijke initiatieven bij onze buurlanden zijn op een sisser uitgelopen net omdat het vertrouwen bij de spaarders en de modale werken- de bevolking nog steeds zoek is.

De verontwaardiging over de scheefgetrokken fiscaliteit heeft dezelfde kenmerken. Het is goed dat SP.a aanhaakt bij het maatschappelijk ongenoegen terzake. Echter, SP.a maakte deel uit van verschillende regeringen die de fiscaliteit scheef trokken. Zo werden de hoogste aanslagvoeten afgeschaft, organiseerde SP.a mee de fiscale amnestie en werden verschillende gunstregimes voor multinationals opgezet. En opnieuw zijn de voorgestelde resoluties heel mager. De fraude aanpakken terwijl er een nieuwe ronde fiscale amnestie wordt opgezet, klinkt niet overtuigend. Een vermogenswinstbelasting is dat evenmin. Een minimumbelasting voor bedrijven ook niet. Zeker niet als je de meerinkomsten vooral wil gaan gebruiken om de lonen verder af te bouwen via een verlaging van de sociale zekerheidsbijdragen voor werkgevers. Bovendien is er verder geen woord terug te vinden over de impact van dit beleid op de financiering van de sociale zekerheid.

Sp.a blijft het neoliberale dogma herhalen dat een lagere loonkost voor de werkgevers tot meer jobs leiden en bijgevolg tot meer sociale bijdragen en tot meer belastingen. Toch nog trickle down economie dus, een logica. In het verlengde van dit dogma wordt nadrukkelijk ingezet op

de KMO's. De sociale bescherming van de zelfstandigen moet verbeterd worden, voor zelfstandigen moet er een beter vangnet komen bij faillissement. Er wordt echter nergens verteld dat zelfstandigen minder sociale bijdragen betalen dan werknemers en dat hun bijdragen niet progressief zijn. De ziektekosten van zelfstandigen worden nu al grotendeels betaald door de werknemers. En als we de sociale zekerheidsbijdragen verder verlagen, wat dan met de financiering van de sociale zekerheid?

Diezelfde neoliberale visie krijg je te lezen als het over economie en werk gaat. Er wordt volop ingezet op de KMO's en op innovatie in producten met een hogere toegevoegde waarde. Vandaag is het echter duidelijk dat loonmatiging onze productiviteitswinsten vermindert en misschien wel aanleiding geeft tot meer jobs, de koopkracht wordt echter aangetast en we verliezen onze technologische voorsprong, waardoor er steeds meer jobs nodig zijn om dezelfde economische groei te realiseren. Laagbetaalde jobs dan wel. Die laagbetaalde jobs moeten ons dan wel in staat stellen om dienstencheques te kopen. Het uitbesteden van onze reproductieve thuisarbeid wordt voorgesteld als het middel om aan de toegenomen werkdruk en stress iets te doen. Dienstencheques als de nieuwe arbeidsduurvermindering zowaar!

Verder wordt ingezet op coöperaties. Een mooi idee. Echter een idee dat in het verleden al uitvoerig in de praktijk werd gezet en waarvan de mislukkingen leerrijk zijn. Nergens wordt aan deze historische erfenis gerefereerd, noch worden er lessen uitgetrokken. Nochtans zou dan duidelijk worden dat coöperaties, wanneer zij actief zijn in een concurrentieel marktomgeving ofwel weggeconcentreerd worden, ofwel hun sociale uitgangspunten overboord gooien. Anders gezegd: zolang NewB 20 of 30.000 coöperanten telt is het een mooi idee, maar ook niet veel meer. Indien het 25% van de markt in handen neemt dan zal het zich moeten aanpassen aan de concurrentie of verdwijnen... Als het gaat over werk, dan volgt opnieuw het verhaal van verantwoordelijkheid en van kansen aanbieden. De werkloze moet naar werk zoeken en krijgt een sluitende aanpak: begeleiding, opleiding en een werker- varing. Nergens valt enig idee te bespeuren over het creëren van werk.

Er zou wel een openbare investeringsbank moeten komen. Die gaat dan wel enkel de KMO's ondersteunen. Nergens lezen we over openbare (ecologische) projecten die tegemoet komen aan de ergste sociale noden. Wij denken dan aan het bouwen van sociale woningen, van scholen, van rust- en verzorgingsinstellingen.

Het is lovenswaardig dat de rol van sociale bewegingen wordt benadrukt. Wat er dan echter volgt aan voorstellen tart elke verbeelding. De stem van kleine ondernemers en zelfstandigen moet ingebracht worden in het sociaal overleg om het sociaal overleg te activeren en we moeten gaan voor de aanwezigheid van werknemers in de raden van bestuur. Als je dan tegelijkertijd in de regering voorstellen formuleert om het stakingsrecht aan banden te leggen en een minimumdienstverlening in te voeren, is elke geloofwaardigheid weg. Sp.a slaagt er opnieuw niet in om aansluiting te vinden bij de reële bestaande sociale strijd. Of het moet die van de zelfstandigen en de kleine ondernemers zijn. Ze zouden toch beter eens gaan luisteren aan de piketten zelf.

De beginselverklaring sluit mooi af met een nadruk op een goede ziekteverzekering. Dat is mooi. Om die te financieren, wordt wel enkel over responsabilisering en besparingen gesproken. Die privé-verzekering dan toch maar niet op- zetten?

Sp.a slaagt er niet in om ons te begeistere. Het beteugelen van het kapitaal staat niet op de dagorde. Structuurhervormingen die de sociale ongelijkheid terugdringen al evenmin. Het concurrentie-denken wordt niet in vraag gesteld. Er wordt enkel gemoraliseerd. En dat zal niet volstaan.

Het nieuwe verhaal van Sp.a opent geen weg naar meer democratie, laat staan naar meer economische democratie. De tekst straalt vooral een staatsman- schap uit dat de bestaande verhou- dingen geenszins tegen de schenen wil schoppen. Een links verhaal is niet terug te vinden, na de veront- waardiging volgen placebo maatregelen terwijl de essentiële keuzes uit de weg worden gegaan. Bij het lezen van sommige hoofdstukken krijg je zelfs de indruk dat het door Unizo is geschreven.

Geen linkse woorden maar so- cialistische daden! Wij willen niet alleen maar brood, wij willen ook rozen!

De Volksgazet wordt uitgegeven door ROOD!- de socialisten
Redactie: Stephen Bouquin, Ivo Janssen, Thomas Pieters, Koen Meul, Bart Vandersteene.
Oplage: 10.000 – Gedrukt op chloorvrijpapier door Rémy-Print (Beauraing)
Contact: redactie@roodlinks.be - www.roodlinks.be
Vormgeving: Stefanie Cornil
Illustraties: Teresa Sdravovich

v.u. Stephen Bouquin – Ernest Van Dijkkaai 21 – 2000 Antwerpen